

Misafir öğrencilerin Erzurum gözlemleri

Erzurum'a gelen yabancı öğrenciler, ilk izlenimlerini İletişim Fakültesinin üç Kırgız öğrencisi Aygerim, Şirin ve Erkeayım'a anlattılar. Kanıkey Duyşöbayeva ilk geldiği günlerde şehri gezerken rahatsız olduğunu belirterek, "Gözüm biraz çekik olduğu için herkes bana Çinli diye bakıyorlardı. Hatta bana Çince, Korece seslenenler de olmuştu." dedi. Kırgız öğrenci çok çay içilmesi ile sürücülerin ve yayaların trafik kurallarına uymamasını da dikkat çekici bulunduğunu ifade etti. >> Arka Sayfa



REYHANI kime küstü?



A şık Yaşar Reyhani'nin son yıllarında Bursa'ya gidişi "Reyhani Erzurum'a küstü" olarak yorumlanmıştı. Oğlu Ozan Reyhani, bunun doğru olmadığını belirterek

şunları anlattı: "Babam Halk Ozanları Derneği başkanıydı. Onlardan babama bir başkaldırı, söz dinlememe oldu. Babam da onlara darıldı. 'Gidirem' şiirini de o sebeple yazdı." Esra Ayden ♦ Sayfa 11



Yıl: 17 Sayı: 99
Ocak-Şubat 2020

Atatürk İletişim

Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrenci Uygulama Gazetesi

Yerli ve milli ilaç gururu



Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı ilacı geliştiren ekiple birlikte basın karşısına çıkarak ilk milli ilacın tanıtımını yaptı.

İLACIN PATENTİ ALINDI

Türkiye'nin ilk yerli ve milli ilacı Atatürk Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından geliştirildi. Parkinson, alzheimer ve depresyon hastalıklarının tedavisinde kullanılacak ilacın patenti alındı. İlacı geliştiren Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu, Prof. Dr. Orhan Ateş, Prof. Dr. Nurullah Saraçoğlu ve Dr. Öğr. Üyesi Ali Taghizade'ye teşekkür eden Rektör Çomaklı, "Ürününümüz şu an ülkemizde uluslararası patent haklarını elinde bulunduran, yeni sentez, orijinal ilk milli ilaç olma onurunu taşımaktadır." dedi. Çomaklı, Atatürk Üniversitesi'nin farmakoloji alanında Türkiye'de ilk sırada yer aldığını da söyledi. >> Sayfa 8

'Canısı' belgeseli yakında



İbrahim Erkal 2017 yılında vefat etmişti.

Genç yaşta hayata veda eden Erzurumlu ünlü sanatçı İbrahim Erkal'ın hayatı ve mücadelesi belgesele konu oldu.

İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Abdulkadir Atik'in yönettiği belgeselin çekimleri Erzurum, İstanbul ve Ankara'da yapıldı. Belgeselin Mayıs ayında gösterime girmesini planladıklarını belirten Atik, Erkal'ın çok farklı bir sanatçı olduğunu söyledi. Berda Atam ♦ Sayfa 2

Acun, rolünü iyi oynuyor!

Acun Medya adlı kitabıyla Türkiye'deki eğlence sektörünün en önemli markasına eleştiriler yönelten Dr. Öğr. Üyesi İrfan Hıdıroğlu, Acun Ilıcalı'nın küresel kapitalizmin biçtiği rolleri başarıyla uyguladığını söyledi. Eleştirilerinin Acun Medya ile sınırlı olmadığını da ifade eden Hıdıroğlu, "Diriliş, Kuruluş yapıyoruz ama yine Hollywood'un dilini kullanıyoruz; Fetih filmini çekiyoruz Hollywood aşk imgelelerinin temsilini taşıyoruz." diye konuştu. Berda Atam ♦ Sayfa 9



Kudüs toprağı götüremezsin!

Maket sanatçısı Doğan Hattatoğlu'nun minyatür maketleri görneleri büyüyor. Kutsal mekanların ve tarihi eserlerin maketlerini yapan Hattatoğlu, maketini yapacağı yerin kendi toprağını kullanıyor. Hattatoğlu, Mescid-i Aksa'dan toprak getirirken İsrailli askerlerin engelleme çabalarıyla karşılaştığını anlatıyor. Züleyha Kuzeytemiz ♦ Sayfa 5



Şoför de yolcudan şikayetçi

Erzurum şehir merkezindeki toplu ulaşım sorunu şoförler, yolcular ve yayaların kurallara uymaması sebebiyle içinden çıkılmaz bir hal aldı. Yolcular şoförleri suçlarken otobüs ve minibüs şoförleri düzensiz trafikten ve yolcuların kural dışı taleplerinden yakındı. A. Nur Güçlü ♦ Sayfa 3

Sporda da bir numara

Atatürk Üniversitesi elde ettiği başarılarla 179 üniversite arasında birinci oldu. Özellikle boks, buz hokeyi, atletizm ve güreşte çok sayıda madalya kazanan Atatürk Üniversitesi, basketbolda da süper lige yükselme başarısı gösterdi. Rektör Çomaklı, bilimsel faaliyetlerin yanı sıra sportif anlamda da önemli atılımlar gerçekleştirdiklerini belirterek spora desteklerinin süreceğini söyledi. >> Sayfa 7

Doğal keratinden şampuan, çasırdan diyabetik krem

Prof. Dr. Esabi Başaran Kurbanoglu ile Dr. Murat Özdal doğal keratini saç bakım ve tedavi şampuanı üretti. Kurbanoglu, katkı maddesi içermeyen nano keratin şampuanın prototip olarak üretildiğini söyledi. > 11

Atatürk Üniversiteli bilim insanları çasır bitkisinden diyabet yaralarını iyileştiren bir krem üretmeyi başardı. Deneylerde 25 günde yaraları iyileştiren kremin üretimini için Etik Kurul'a müracaat edildi. > 11

İbrahim Erkal belgeseli son aşamada

■ 2017 yılında 52 yaşında hayata veda eden ünlü sanatçı İbrahim Erkal'ın hayatı ve mücadelesi belgesele konu oldu. İletişim Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Abdulkadir Atik'in yönettiği belgeselin çekimleri Erzurum, İstanbul, Ankara'da yapıldı. Belgeselin mayıs ayında gösterime girmesini planladıklarını belirten Atik, Erkal'ın çok farklı bir sanatçı olduğunu söyledi.

Berda Atam

Erzurumlu ünlü sanatçı İbrahim Erkal'ın hayatı belgesele dönüştürüldü. Belgesel projesini Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Radyo Televizyon ve Sinema Bölümü Öğretim Üyesi Doç.Dr. Abdulkadir Atik yürütüyor. Bir yılı aşkın bir süredir devam eden çalışmalarda sona yaklaşıldı.

Belgeselde Narman'da doğup büyüyen ve sanatçı olmak isteyen bir gencin mücadelesi anlatılıyor. Ankara'ya gidip garsonluk yaparak, sağda solda çalışarak, kıt kanaatle imkanlarla albüm çıkararak Erkal'ın bu zorlu mücadelesini anlatmaya çalıştıklarını belirten Atik, "Ne yapacağını bilmeyen İbrahim Erkal ilk kaseti için babasının emekli maaşını kullandı. Nihayetinde o yılların vermiş olduğu azim ve çaba doğru insanlarla karşılaşmasını sağladı; bu da onu hak ettiği noktaya getirdi. İbrahim Erkal İstanbul'da yaşamasına rağmen Erzurum'dan kopmadı. İstanbul'da Erzurum'u yaşayan insanlardan bir tanesi oldu. 300'ün üstünde bestesi olan ve bu bestelerin bir iki parçasının dışında İstanbul'dan bahsetmedi; hep Erzurum'dan bahsetti. Erzurum'da almış olduğu öz maya İbrahim Erkal'ı hep yönlendirmiş çok iyi para kazandığı dönemlerde bile Erzurum'a yatırım yapmak istedi." diye konuştu.

Erkal'ın hayata geçirmek istediği projelerden bahseden Atik, dağda otel açma girişiminde bulunduğunu, bir müzik okulu açma hayalinin olduğunu belirtti; "Fakat bunları yapamadan 52 yaşında hayata gözlemini yumdu." dedi.

Erkal hayatayken düşünmüştüm

İbrahim Erkan biyografik belgesel filmi projesini Atatürk Üniversitesi destekliyor. Bilimsel araştırma projesi olarak bir yıldır bu çalışma yürütülüyor. Doç. Dr. Abdulkadir Atik belgesel fikrinin İbrahim Erkal yaşarken belirlediğini söyledi: "İbrahim Erkal ile ufak da olsa bir tanışıklığım olmuştu. Yaşarken bir belgesel film yapabiliriz diye düşündüm. Bana kalırsa İbrahim Erkal Erzurum'a en fazla katkıyı sağlayan insanlardan birisi. Hem Erzurum'un tanıtılması hem kış turizminin gelişmesi hem Erzurum'un biraz daha cazip, popüler bir yere dönüşmesi bağlamında insanların kafasındaki soru işaretlerini

giderdi. Bir de sıra dışı bir sanatçıydı yani özel bir hayran kitlesi vardı. Müziği de bana göre sıra dışı bir müzikti. Dolayısıyla böyle insanların unutulup gitmemesi gerekiyor. Bunların hatırlanması üniversitenin görevidir. Bu düşüncelerden dolayı bu fikri sunduk; üniversitemiz de kabul etti."

Profesyonel yardım almadım

Atik dışardan profesyonel yardım almadığını dile getirerek genel olarak kendi öğrencilerinden yararlandığını, bu filmi çekebilecek kadar malzeme ve yeterince eğitilmiş öğrencilerinin olduğunu aktardı. Atik, "Belgeselin çekimleri bitti sayılır; eşiyile, kardeşleriyle, akrabalarıyla görüştük. İstanbul'da onu yakından tanıyan insanlarla görüştük. Hem ailesinin evinden görüntü aldık hem de uzun süre yaşadığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nden görüntü aldık. Sanatçı dostları Zara, Musa Eroğlu, Sevcan Orhan ile görüştük. Belgesel filmin kurgu aşaması devam ediyor. Mayıs ayında ölüm yıldönümüyle birlikte bir anma töreninde belgeseli göstermek gibi bir düşüncemiz var." diye konuştu.

Erzurum'dan çekimler için İstanbul ve Ankara'ya gitmek gerektiğini, özellikle sanatçılara ulaşmanın zor olduğunu anlatan Atik, "Maltepe Erzurumlular Vakfı bize epey destek oldu. Çekime giderken araç kiralyoruz. Kamera, ses donanımı, ışığını falan götürüyoruz. İstanbul'da İbrahim Erkal'ın çevresindeki insanların çoğu Erzurumlu; gidince seviniyorlar; İbrahim Erkal gerçekten hatırlanmayı hak eden bir insan olduğu için, ikincisi ise Atatürk Üniversitesi'nin böyle bir çalışmaya öncülük ettiği için... Üniversitenin bir görevi olarak düşünüyorlar bu tarz çalışmaları. Bunun yapıldığını gördükleri zaman da hoşlarına gidiyor." dedi. Aldıkları tepkilerin genelde iyi olduğunu ifade eden Atik, iyi bir yolda olduklarını, böyle bir çalışma yaptığı için çok mutlu olduğunu söyledi.

Yola çıkarken endişeliydik

Atik "İbrahim Erkal'ın sanatçı arkadaşları maddi destekte bulunmak istediler mi?" sorusuna ise şu karşılığı verdi: "Çevresindeki insanların çoğu maddi olarak destek verme taraftarı; bizim görüşme yaptığımız insanların arasında maddi anlamda çok iyi noktada olan insanlar da var, çeşitli tekliflerde de bulundular ama biz şu aşamada



baş-kalarının maddi desteğine ihtiyaç duymadık. Belki belgesel filmin değerlendirme aşamasında destek talep edebiliriz. Sevindirici taraf şu; yola çıkarken çok endişeliydik. Çünkü hayatının bazı yönleri bilinmiyor. Erzurum'dan erken yaşta çıkıyor, Ankara'ya gidiyor, 3-4 sene kalıyor... Hayatının bazı dönemleri sadece o dönemde hayatında olan insanlar tarafından biliniyor; hayatındaki detayları insanlara anlatan birisi değil İbrahim Erkal. Dolayısıyla o kopuk noktaları, eksik parçaları nasıl tamamlayacağız diye düşünüyorduk. Asker arkadaşlarımız bulduk, Ankara'da yanında çalıştığı insanları bulduk. Asker arkadaşları hiç tanımadığımız başka bir asker arkadaşına bizi yönlendirdi. Şu an hayatının her noktası aydınlanmış durumda. Onları güzel bir senaryoyla kurgulayacağız."

İbrahim Erkal'ın 1995-2000 döneminde

as-lında zannedilenden çok daha fazla etkili olduğunu söyleyen Atik, "Hayatında çok fazla insan var; 4 farklı müzik şirketiyle çalışmış, elimizde malzeme çok ayrıca fazla röportaj var" dedi.

Atik, röportaj esnasında duygulandığını belli ederek şunları söyledi: "İbrahim Erkal'ın diğer sanatçılardan farklı yönleri var. Beni etkileyen yönleri, gerçekten paraya pul önem vermeyen birisi olması. Yanındaki insanlar şunu söylüyorlar: 'Mesela konsere gidiyor, epey para alıyor yoldan eve gidene kadar bazen yol üstündeki hastanelere uğrar rastgele bir insanın hastane masraflarını öder, çıkar gider.' Kime yardım ettiğini bile bilmeyen birisi. Pek çok öğrenciye burs verdiği ama verdiği burslardan en yakınındakilerin bile haberinin olmadığı biliniyor. Şöhreti çok sevmeyen birisi zaten 'Ben bu şöhreti sevmedim' isimli bir şiir kitabı var. Bu yönüyle samimi, dürüst, halka yakın birisi olması yönüyle önemli bir insan."

Azerbaycanlı gazeteci Gafarlı, savaş anılarını anlattı

Atatürk Üniversitesi'nde düzenlenen "Türki Cumhuriyetlerdeki Gazetecilik Deneyimleri ve Azerbaycan Medyası" adlı söyleşiye katılan Azerbaycanlı savaş muhabiri Aybeniz Gafarlı öğrencilere savaş muhabirliğini anlattı. Programa Azerbaycanlı gazi Gülperi Ahmedova da katıldı.

Aybeniz konuşmasının başında Gafarlı Ahmedova'ya bakarak, "Onun da benimle gelmesini istedim çünkü onların gördüklerini ben göremedim ben de onlarla birlikte savaşmak isterdim. Fakat ben silahımla değil, kalemimle savaştım." dedi. Gafarlı Türk Dünyası Gazetesi sahibi ve baş editörü olduğunu belirterek, küçükken matematik öğretmeni olmak istediğini fakat içinde edebiyata karşı, yazarlığı karşı meyli olduğunu fark ettiğini vurguladı.

Vatanını çok sevdiğini ifade eden Gafarlı; "Vatanıma



öyle bir sevgim var ki anne babadan öte. İnsan anne babasız yaşayabilir ama vatansız yaşayamaz. Ben çok acılar çektim sınırlara, savaş ortalarına kadar gittim. Çocukların askerin bakışlarını hiç unutamadım. Üç tane küçük çocuğumu babasına emanet ederek, ben savaş bölgesine gittim. Eşim çok ağladı, 'sana bir şey olursa çocuklar ne yapar' diye. Ben de, 'sen onlara hem anne hem de baba olursun' dedim." ifadelerini kullandı.

Elimizden Türk kardeşlerimiz tuttu

Karabağ'daki Azerbaycan-Ermenistan savaşı döneminde Sovyetlerden yeni ayrılmış olan Azerbaycan'ın askeri bir takım bilgileri bilmediklerini dile getiren Gafarlı sözlerine şöyle devam etti: "Cephane ve ordu yoktu. Harp olarak savaşa hazırlanamıyorlardı. Bizim o dönemde elimizden tutan, buradan giden Türk kardeşlerimizdi. Gençlere silah nasıl tutulur gibi

askeri eğitimleri verdiler ve böyle savaşa diredik."

Savaş muhabirliğinin zorluklarına da değinen Aybeniz Gafarlı; "Her koşulda yazılarımı yazdım. Öyle sahneler gördüm ki kaleme aldığım da göz yaşlarına boğuldum. Savaş muhabiri olmak çok zor. Ben hiçbir zaman şehit olmaktan korkmadım. İsterdim ki şehit olayım. Benim meslektaşım şehit oldu. Bu her insana nasip olmaz. Benim sorumluluklarım savaş zamanında yaralı askerlerin son sözlerini ve arzularını dinlemek, şehit ailelerini ziyaret etmektir." diye konuştu.

Sıkça vatanına olan sevgisine ve bağlılığına değinen Gafarlı, ağabeyisinin ve kızının da asker olduğunu dile getirdi. Kendi ailesinin onları vatan sevgisiyle büyüttüklerinin altını çizen Gafarlı, elinden geldiği kadarıyla yazar olarak bir şeyler yapmaya çalıştığını ve kitap yazdığını söyledi. Program öğrencilerin soruları ile devam etti. Söyleşinin sonunda şehitler için şiir okuyan Gafarlı öğrenciler tarafından alkışlandı.

>> Ashnur Ağsakallı

Yolcu da sürücü de ulaşımından şikâyetçi

■ Erzurum şehir merkezindeki toplu ulaşım sorunu şoförler, yolcular ve yayaların kurallara uymaması sebebiyle içinden çıkılmaz bir hal aldı. Yolcular şoförleri suçlarken otobüs ve minibüs şoförleri düzensiz trafikten ve yolcuların kural dışı taleplerinden yakındı.

Aysel Nur Güçlü

Erzurum'da başta üniversite öğrencileri olmak üzere her kesimden toplu ulaşım ile ilgili şikâyetler yükseliyor. Belediye ve halk otobüslerinin yetersizliğinden, güzergahlarının uygun olmamasından, sürücülerin dikkatsizliğinden ve kabalığından yakınan vatandaşlar, yetkililerden çözüm bekliyor. Büyükşehir Belediyesi yetkilileri yaşanan sorunların her yerde rastlanabilecek sorunlar olduğunu belirterek toplu ulaşım alanında yapılan yatırımlara ve katedilen mesafelere dikkat çekiyorlar.

Erzurum'da trafik kurallarının yeterince gözetilmemesi önemli bir sorun olarak bu yakınmalara zemin hazırlıyor. Caddeler arasında dolaşırken birçok otobüs durağının önüne park edilmiş araçlara rastlanabiliyor. Toplu taşıma sürücülerinin birbiri ile veya vatandaş ile münakaşalarına şahit olma ihtimali oldukça yüksek. Sadece otobüs durakları değil, parkın yasak olduğu yerlere park yapılması da ayrı bir sorun.

Atatürk İletişim, sorunu hem yolcularla hem de otobüs ve minibüs şoförleri ile konuştu. Şoförler yolcuların şikâyetlerine hak verirken, yolculardan ve çalışma şartlarından da şikâyetçi oldular.

Yolcular şoförlerden şikâyetçi

Eğitimi dolayısıyla altı yıldır Erzurum'da yaşayan Çevre Mühendisliği öğrencisi olan Esra Özbey, bazı şoförlerin aşırı derecede kibirli olduğunu söyledi ve bu durumdan rahatsız olduğunu belirtti. Yaşlı vatandaşlara olan tavır ve hitaplarının rencide edici olduğunu söyleyen Özbey, "Süre ile çalışıklarının farkındayız ama süre kaybı yaşadığı zaman yolculara bağırarak sert bir tavırla 'çabuk ol, çabuk ol' diyerek bağırma ve herhangi bir sorun yaşandığında bunu dile getirdiğimiz an bizi aşağılayıp, ukala bir tavır sergilemeleri beni çileden çıkarıyor." dedi. Yasak olmasına rağmen birçok şoförün aldrış etmeden sigara içmekte ısrarcı oluşlarından ve uzun uzun telefon görüşmeleri yapmalarından rahatsız olduğunu ifade eden Özbey; "Bazen kişisel kavgalarını bile bağıra çağırıyorlar." dedi. Şoförlerin yolda durup diğer araçlarla kavga edecek kadar rahat olduklarını da dile getirdi.

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi öğrencisi Büşra Tiryaki araçlardaki sıkışıklıktan rahatsız: "Otobüs ve minibüs dolu olmasına rağmen çok fazla yolcu alıyorlar. Bu nedenle yaz, kış nefes almakta güçlük çekiyoruz." Tiryaki araç seferlerinin çok erken saatte sonlandığını savundu. Otobüs şoförlerinin engelli vatandaşlara yardımcı olmadığını, 60 yaş üstü yolculara onur kırıcı hareketler ve sözler sarf ettiklerini belirten Tiryaki, ücretlerin mesela Ağrı gibi illerden yüksek olduğunu da söyledi; 2019-2020 eğitim ve öğretim yılı başındaki minibüs ücreti zammının tüm öğrencilerin sosyal medyada örgütlenerek yaptığı protestodan sonra geri alınmasını ve ücretlerin eski haline dönmesini olumlu bir gelişme olarak anlattı.

Öğrencilerin ve diğer yolcuların iletişim, saygı, telefon kullanımı gibi şikâyetlerinin yanı sıra sigara içilmesinden de rahatsız oldukları gözlemlendi. Bir yolcu şunları anlattı: "Minibüste sigara içmek şöyle dursun, şoförün aracı kullandığı anda tütün tabakasını çıkararak tütün sardığına şahit olunuyor. Yapılan uyarılar ve önlemler pek işe yaramıyor, şoförler umursamıyor."

Şoförler: Bizler ne yapalım!

Yolcuların şoförlerden şikâyetçi olduğu ortamda şoförler de yolcuların anlayışsızlığından ve duyarsızlığından yakındı. Minibüs şoförü Harun Dal, her sabah saat 06.00'da evden çıktığını ve gece 23.00'da eve döndüğünü belirtti. Dal yolcuların anlayışsız olduğunu, her dakika istedikleri şekilde hareket edilmesinin beklendiğini ve şoförlerin özel hayatlarının yok sayıldığını savundu. Dal, "Şoför yolcu alır, araba kullanır, trafiğe yoğunlaşır; başka bir şey yapmaz. Yolcu kendi kendine rahatsız oluyor ve üst makamlara şikâyetlerini bildiriyor." dedi.

Vatandaşların, minibüslere ayakta yolcu alma şika-



Minibüs şoförleri çalışma şartlarından, yaya ve araç trafiğinden ve bazı yolcuların kural dışı taleplerinden şikâyetçi oldular. Ayakta fazla yolcu almadıklarını savundular.

yetlerine cevap veren Dal, "Zaten zabıta uygulama yapıyor, ayakta üç tane yolcu alıyoruz. Bundan da rahatsızlık duyamazlar." diye konuştu. Yolcuları almadıkları zaman ise şikâyet edildiklerine dikkat çekerek, "Bizler ne yapalım bu durumda?" diye sordu.

Bir diğer minibüs şoförü Ertuğrul Sarsan ise yaya geçitlerinde sorun yaşadıklarını söyledi. Sarsan, "Yeşil ışık yanmasına rağmen bazı vatandaşların yola atlaması bizim için büyük sorun teşkil ediyor. Trafikte çok düzensiz araç kullanan vatandaşlarımız var. Bilen de bilmeyen de trafiğe çıkıyor. Dolayısıyla ufak ya da büyük kazalara sebep olabiliyorlar." dedi.

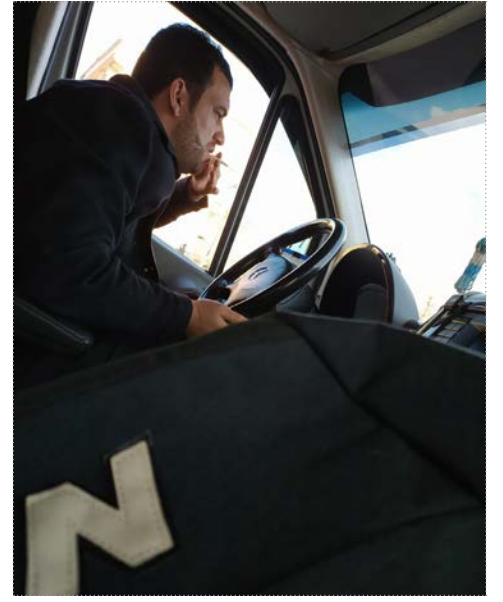
Öğrenci olmadığı halde, öğrenci ücreti veren vatandaşlara ses çıkarmadığını belirten Ertuğrul Sarsan sabahları okula gidenleri kalabalık nedeniyle almadığını zaman 'Abi bizi neden almıyorsunuz?' sorusu ile karşılaştığını söyledi.

Yolcu hakkını nasıl arayacağını bilmiyor

Dokuz yıllık otobüs şoförü Ümit Öğülmüş, trafikte ne çok hangi sorunlarla karşılaşıyorsunuz sorusuna, "Trafik kültürü yetersiz. Biz otobüşçüyüz, durakların içine park



Erzurum Otobüsler ve Minibüsler Derneği Başkanı Yılmaz Ağgön kurallara uymayan şoförlere yatırım uyguladıklarını söyledi.



Yolcuları en çok rahatsız eden hususlardan biri de sürücülerin direksiyonda sigara içmesi...

eden araçlara rastlıyoruz sıklıkla. Biz duruşa yolcu almak için yaklaşıp durduğumuzda arkada bulunan aracın kornaya basması, yol benimdir demeleri, bu gibi şeyler. Trafik eğitimi olarak bayağı düşük seviyeli bir kültürümüz var." cevabını verdi. Durak harici yolcu indirmemeye gayret gösterdiklerini belirten Öğülmüş 'beni burada indirsene, ne olmuş ki baban hayırına, babanın arabası mı, benim paramla sürüyorsun' gibi onur kırıcı cümlelere maruz kaldığını öne sürdü. Yolcuların şikâyetlerini yorumlayan Öğülmüş, "Hakkını nasıl arayacağını bilmeyen insanlarımız var. Diğer yandan olayları üstlerimize bildiren insanlar da olayları olduğu gibi değil çarpıtarak anlatıyor." dedi.

Öğülmüş, Erzurum'un soğuk iklim şartları ile duraklarda beş dakikadan fazla durmak istemeyen yolcuların bir anda gelen otobüse hücum etmesi sonucunda araçların tıka basa olduğunu da belirtti.

Bedava taşımak çok zor.

Sorunları aktardığımız Erzurum Otobüsler ve Minibüsler Derneği Başkanı Yılmaz Ağgön, 50 yıldır bu işi yaptığını söyleyerek söze başladı ve şöyle devam etti: "Çekirdekten yetişen şoförleri seçiyoruz. Elimizde yetişen muavinlerden şoför oluyor. Çok dikkatli hareket ediyoruz. Her durakta bizim başkanlarımız vardır, bu başkanların bağlı olduğu büyük başkanlar vardır, onların bağlı olduğu bir oda var. Yani çok fazla denetim var, uydu takibimiz var; araba nerede durdu, nerede yolcu aldı, nasıl hareket etti, gece nereye gitti, nerede çalıştı ve kaç saat çalıştı. Hepsini kontrol altımızdadır."

Şoförlere yönelik şikâyetler aldıklarını ve hemen yolcu ile şoförü bir araya getirerek yüzleştirdiklerini söyleyen Ağgön, "Çoğu zaman ise şoförler haklı çıkıyor. Genellikle sigara ve telefonda konuşma nedeniyle şikâyetler alıyoruz. Biz de bu sorunun üzerinde çok duruyoruz." dedi.

Ağgön şoförlerin çalışma şartları ile ilgili olarak da "Çalışma saatleri 8 saat, çift şoför çalıştırıyoruz, hepsinin sigortası var. Yani şoförlerin bize maliyeti çok fazla." dedi. Şoförlerin hareketleri ve iletişim şekilleri ile ilgili de şikâyetler aldığını söyleyen Yılmaz Ağgön "Şimdi düşününki şoförler akşama kadar 500 tane adamla karşılaşılıyor. Yani değişik insanlarla karşılaşılıyor. Evde ailesiyle kötü olan geliyor minibüse, otobüse biniyor. Bu arada şoföre de çok hakaretler ediyor. Yani şoför 500 kişiye laf anlatıyor. Bazı yerlerde de biraz hakaretvari konuşukları oluyor. Onları biz tolere ederek cezalandırıyoruz. Yine de biz haktan yanayız." şeklinde konuştu.

Ağgön şikâyetlere göre yaptırım uyguladıklarını da belirterek ilk şikâyetle bir günlük yevmiye kesme yoluna gittiklerini, şikâyetler fazlaştıkça, iki gün, bir hafta kadar yevmiye kesme cezası verdiklerini, buna rağmen devam edilirse tazminatını ödeyerek şoförün işine son verdiklerini ifade etti.

65 yaş üstü yolcuların araca ücretsiz binmesi sonucu gerilim yaşandığını belirten Ağgön, şunları anlattı: "Bu sorun büyük bir sorun, yüzde 40-45 bedava biniyor. Yani otobüsler şu anda şaşırılmış vaziyette. Yani bedava taşıyacaksınız da bunun karşılığı nereden olacak. Bunun maaşı, arabanın amortismanı, mazot parası; yani burada bir zorluk var. Bu en uygulanmayacak bir sistem. Bedava taşımak çok zor. Yaşlı insanlar evde oturmuyor. Adam günde 32 sefer arabaya binmiş. Bunu elektronik cihazda takip etmişler. Şimdi geçen gazete okuduk, engelli raporu vermek için bir şebeke kurulmuş, yakalandı. Yani otobüsleri bedava kullanmak için böyle bir şebeke kurulmuş. Yüzde 40 engellilere raporla otobüsü bedava kullanma hakkı alıyor. Otobüsün de bir sürü masrafı var, gideri var; bunların altından kalkmak çok zor."



Turizm için ideal

Erzurum'un Narman ilçesinde bulunan peri bacaları kırmızı rengi ve şekliyle göz kamaştırıyor. 62 km uzunluğunda, üç vadiden oluşan ve halk arasında 'Doğu'nun Kapadokyası' olarak bilinen Narman Peri Bacaları görenlerin ilgi odağı olurken, fotoğraf meraklılarının da cazibe

merkezi haline geldi.

Erzurum Valisi Okay Memiş, Narman Peri Bacalarının turizme kazandırılması için yoğun bir çabada harcadıklarını belirterek, "Adeta zamanla yarışıyoruz. Biz buranın turizm potansiyeline açık olduğunu görüyoruz. Ortaya çıkarıldığında yüz bin-

lerce insanın ziyaret edeceğine inanıyoruz. Burası dünyada benzeri çok az olan muhteşem bir doğal oluşum" dedi. Memiş ayrıca yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için bölgenin doğru bir lokasyon olduğunu belirtti; bütün vatandaşları ziyaret için beklediklerini söyledi. >> **Ayten Arslan**

Sahipsiz hayvanlar için seferber oldular

2014 yılında kurulan Atatürk Üniversitesi Hayvanseverler Kulübü, faaliyetlerini sürdürüyor. 2018'den beri Rektörlük bünyesinde çalışan Kulübün başkanı Tuğçe Tolon, öncelikli amaçlarının sahipsiz hayvanlar konusunda halkı bilinçlendirmek olduğunu söyledi.

Aslınur Atasoy

Atatürk Üniversitesi Hayvanseverler Kulübü 2014 yılında Veteriner Fakültesi bünyesinde kuruldu. Kulüp kurulduğu günden itibaren zorlu şartlarda sokakta yaşayan hayvanlara yardımcı olabilmek adına faaliyetlerine başladı. Çalışmalarını 2018'den itibaren Rektörlük bünyesinde sürdüren Kulüp, sigortası ve karnesi olmayan hayvanlara sahip çıkan kimse olmadığı için Erzurum'un soğuk havasında dışarıda kalan sahipsiz hayvanları koruma altına almak için yoğun çaba gösteriyor.

Kulüp Başkanı Tuğçe Tolon, Erzurum Büyükşehir Belediyesi'ne ait barınağın kapasite acısından yetersiz olduğunu belirterek, hayvanlarla birebir ilgilenemediklerinden dolayı hayvanların hastalıklarının kontrol edilemediğini, bir çok hayvanın kapıldığı hastalıktan ötürü öldüğünü söyledi. Bütün bu sorunları göz önünde bulunduran kulüp sokak hayvanları için hem destek topluyor hem de insanlarda bilinç uyandırıyor.

Mama sıkıntısı yok

Herhangi bir sponsoru ya da bağışçısı olmayan kulübün, en önemli destekçisi hayvanseverler. Ayrıca kulüplerin para kazanması yasak olduğu için hayvanlar yaralarına kermes gibi etkinlikler düzenleyemiyorlar. Kulüp Başkanı Tolon, mama sıkıntısının çok fazla olmadığını, ancak tedavi masraflarının çok olduğunu söylüyor. Sokak hayvanlarının tedavilerini çoğu zaman 10-15 kişi arasında para toplayarak yaptırdıklarını da ekliyor. İlçelerden de çok sayıda hasta hayvan kabul eden kulüp, sokak

hayvanlarına olan desteklerini bu yönüyle de gösteriyor.

Hayvanların insanların tahammülsüzlüklerinden dolayı barınaklara bırakıldığını tespit eden Hayvanseverler Kulübü halkı bilinçlendirmek adına, hayvan haklarıyla ilgili afişler ve broşürler bastırıyor. Bunun yanı sıra göz alışkanlığı yaratmak için sokaklara mama, su kapları ve kedi köpek evleri koyuyorlar. Ayrıca kuş evleri ve yemlikleri yapıyorlar. Üniversite içindeki marketler bölgesinde kedi evleri kuran kulüp buraları hergün mama ve su desteği ile hayvanlar için kullanılabilir halde tutuyor. Aynı şekilde köpek evleri için de projeleri olan kulüp, Rektörlük'ten izin bekliyor. Kulüp, bu dönem "Fobi Terapisi" projesi başlatarak, insanlarda görülen hayvan korkusu ile başa çıkma yolunda eğitim verecek.

Hayvan sevgisi eğitimi

Üniversite geneli konferanslar ve film günleri düzenleyen kulüp, liselere köpek sahiplendirme, gelecek nesillerin hayvanlara karşı duyarlı ve sevgili olması için adım attı. Hayvanseverler Kulübü merkez ve ilçelerdeki ilkokullarda konferanslara giderek hayvan sevmeyen çocukların dahi bir hayvan gördüğünde içinde merhamet duygusu uyandırma hedefinde. Bunların dışında, hayvanların yaşadığı yerlere beslenme günleri düzenleniyor.

Kulüpte gönüllülük esas olduğu için kimse herhangi bir şeye zorlanmıyor. Kulüp kendi içinde tedavi, iletişim, geçici yuva, kedi evi, ulaşım birimi gibi birimler şeklinde örgütlü olduğu için üyeler istediği ekipte yer alarak çalışmalar yapabiliyor.



Tuğçe Tolon



Hayvanlara sıcak yuva

Erzurum Büyükşehir Belediyesi tarafından 2006 yılında kurulan hayvan barınağı, açıldığı günden beri sokak hayvanlarına ev sahipliği yapıyor. Kedi, köpek ve tavşanların yer aldığı barınağın tüm masrafları belediye tarafından karşılanıyor. Ayrıca barınak sokak hayvanlarının sahiplendirilmesine aracılık ediyor.

Barınak hakkında bilgi veren veteriner hekim İdris Özmen, sosyal medyada sıkça paylaşılan "Satın alma, sahiplen" sloganını değerlendirerek sevginin satın alınabilecek bir şey olmadığını, para ödeyen kişinin hayvanı eşya olarak görebildiğini belirtti. 18 yaşını doldurmuş olan herkesin kimlik fotokopisi ve ikametgah ile hayvan sahiplenebileceğini ifade eden Özmen, "Ama bu şartlara uygun herkese hemen hayvan vermiyoruz. Burada hayvan sahiplenmek isteyen kişiyle iletişim kuruyoruz onu anlamaya ve tanımaya çalışıyoruz. İkametgahına göre evine bakıyoruz, evi uygun mu değil mi, sahiplenmek istediği hayvana bakabilecek mi diye. Psikolojik bir problemi olup olmadığını da anlamaya çalışıyoruz. O güveni elde ettikten sonra hayvanı sahiplendiriyoruz" dedi.

Hayvanını bırakan geri alamaz

Barınakta genel olarak sokaklardan toplanan hayvanların yer aldığını söyleyen Özmen, bazen kendi hayvanını getirip barınağa bırakanların olduğunu, ama bıraktıktan sonra hayvanı tekrardan aynı kişiye ve onun yakınlarına vermediklerini anlattı. Özmen şöyle konuştu: "Bazıları hasta ya da sakatlanmış hayvanı getiriyorlar, hastaları baksın diye buraya bırakıyorlar, sonra iyileşince geri almaya çalışıyorlar. Biz buradaki hayvanların sağlık kontrollerini ücretsiz yapıyoruz, yani bazıları burayı hayvan hastanesi olarak kullanmaya çalışanlar oluyor. O yüzden onlara hayvanı geri vermiyoruz." Özmen ayrıca hayvanı götürdükten sonra da peşini

bırakmadıklarını, aylık olarak hayvanları kontrol ettiklerini ve sahiplenen kişilerle telefon aracılığıyla sürekli konuştuklarını da ekledi.

Erzurum'da kışların soğuk geçtiğini belirten Özmen, bunu göz önünde bulundurarak kış mevsiminde sokaklara mama bıraktıklarını belirtti. Sokak hayvanlarına ulaşım onları barınağa alabilmek için ihbar sistemlerinin olduğunu anlatan Özmen, "Kışın dışarıda kalmış hayvanları görenler ya da sakatlanmış, yaralanmış hayvanları görenler bu hattan bizimle irtibata geçiyor. Ekibimiz var, gidip o hayvanı alıp barınağa getiriyor ve burada sağlık kontrollerini, beslenme ihtiyacını karşılıyor" şeklinde konuştu. Özmen ayrıca belediyenin bir hayvan sahiplendirme portalı olduğunu ve bu portal üzerinden hayvanları tanıttıklarını, sahiplendirmek için farkındalık yaratmaya çalıştıklarını ifade etti. Barınağın çocuklara hayvan sevgisi aşılamak için sıklıkla anaokulu, ilkokul ve ortaokul seviyesindeki öğrencilere yönelik barınak gezileri düzenlediklerini ve çocukların buradan çok memnun ayrıldıklarını söyleyen Özmen, "Bizim amacımız hayvanların kökünü kurutmak değil, onları yaşatmak. Erzurum bir kış memleketi, burada onlara sığınacak bir yuva sağlamak" diye konuştu. >> **Erkeayım Temirbolotova**



Mescid-i Aksa'dan toprak getirmeye kalkışınca...

■ Maket sanatçısı Doğan Hattatoğlu'nun minyatür maketleri görenleri büyülüyor. Kutsal mekanların ve tarihi eserlerin maketlerini yapan Hattatoğlu, maketini yapacağı yerin kendi toprağını kullanıyor. Hattatoğlu, Mescid-i Aksa'dan toprak getirirken İsraili askerlerin engelleme çabalarıyla karşılaştığını anlatıyor.

Sezer Doğru - Züleyha Kuzeytemiz

Sanat dalları arasında zahmetli oluştundan ve fazla zaman gerektirmesinden dolayı minyatür maket işçiliği, adeta yok olmaya yüz tutmuş. Erzurumlu sanatçı Doğan Hattatoğlu bu sanatın son ustalarından biri... Yıllardır maket yapımı ile uğraşan Hattatoğlu Erzurum'un tarihi eserlerinin yanı sıra İslam mirasının önemli mekanlarının maketini de yapmayı başardı. Mescid-i Aksa maketi için yoğun bir tempo ile çalışan Hattatoğlu, maketini yaptığı mekanların toprağını yerinden aldığı için Kudüs'te bir çok zorlukla karşılaştığını anlattı.

Ömrünü ailesinin desteği ile birlikte minyatür maket sanatına veren Hattatoğlu sigara içiyormuş gibi her gün biriktirdiği paralar ile oluşturduğu yapıtlarla yeryüzüne ayna tutuyor. Erzurum Ulu Cami için vakfettiği Mescid-i Haram (KABE), Mescid-i Nebevi ve Mescid-i Aksa maketleri ile tanınan Hattatoğlu, dünyada bir ilke imza atarak bir cami içinde üç büyük mescidin maketine yer verdi. Yaptığı için zahmetli ve sabır gerektiren bir iş olduğunu belirten Doğan Hattatoğlu "Önce Kabe'yi yaptım bir buçuk sene sürdü, akabinde Mescidi Nebevi'yi yaptım o iki sene sürdü çünkü 2 bin 425 penceresi var ve bunları tek tek oydu" dedi. Sonrasında Mescidi Aksa için bazı emareler oluştuğunun altını çizen Hattatoğlu onu da tamamlayarak üç mescidin maketini de Erzurum Ulu Cami'sine kazandırdıklarını belirtti. Teknik ressamlık altyapısı ile bu işe başladığını dile getiren Doğan Hattatoğlu Necmettin Nursaçan tarafından ziyaret edildiğini ve Nursaçan'ın eserlerini beğendiğini, Mescid-i Aksa maketinin yapılması için kendisini teşvik ettiğini söyledi.

İsrail askerleriyle sorun çıkardı

Yaptığı eserleri önce gidip oldukları yerde incelediğini ve ölçümler olarak yaptığını ifade eden Doğan Hattatoğlu, Mescid-i Aksa için Kudüs'e gittiğinde İsrail askerleri tarafından devamlı yıldırılmaya çalışıldığını fakat bu yıldırma çalışmalarının kendisini daha da istekli hale getirdiğini belirtti. "Mescid-i Aksa'da incelemelerde bulunduğum ikinci gün yanıma tam teçhizat İsrail askeri geldi ve ne yaptığımı sordu ben ise o zaman orada bulunan Türk restorasyon ekibinden olduğumu söyledim, sonra yanıma başka bir İsrail askeri geldi ama o Türkçe biliyordu, o da bana ne yaptığımı sordu, ben

yine restorasyon için incelemeler yaptığımı söyledim, İsrail askerinin en ufak bir kol hareketinde beni gözetimine alacağını bildiğim için onlar gelince elimi cebime koyup gözlerine bakıp celalli bir şekilde Türkiye, restorasyon dedim sonrasında ise o asker yanımdan uzaklaştı" diye konuştu.

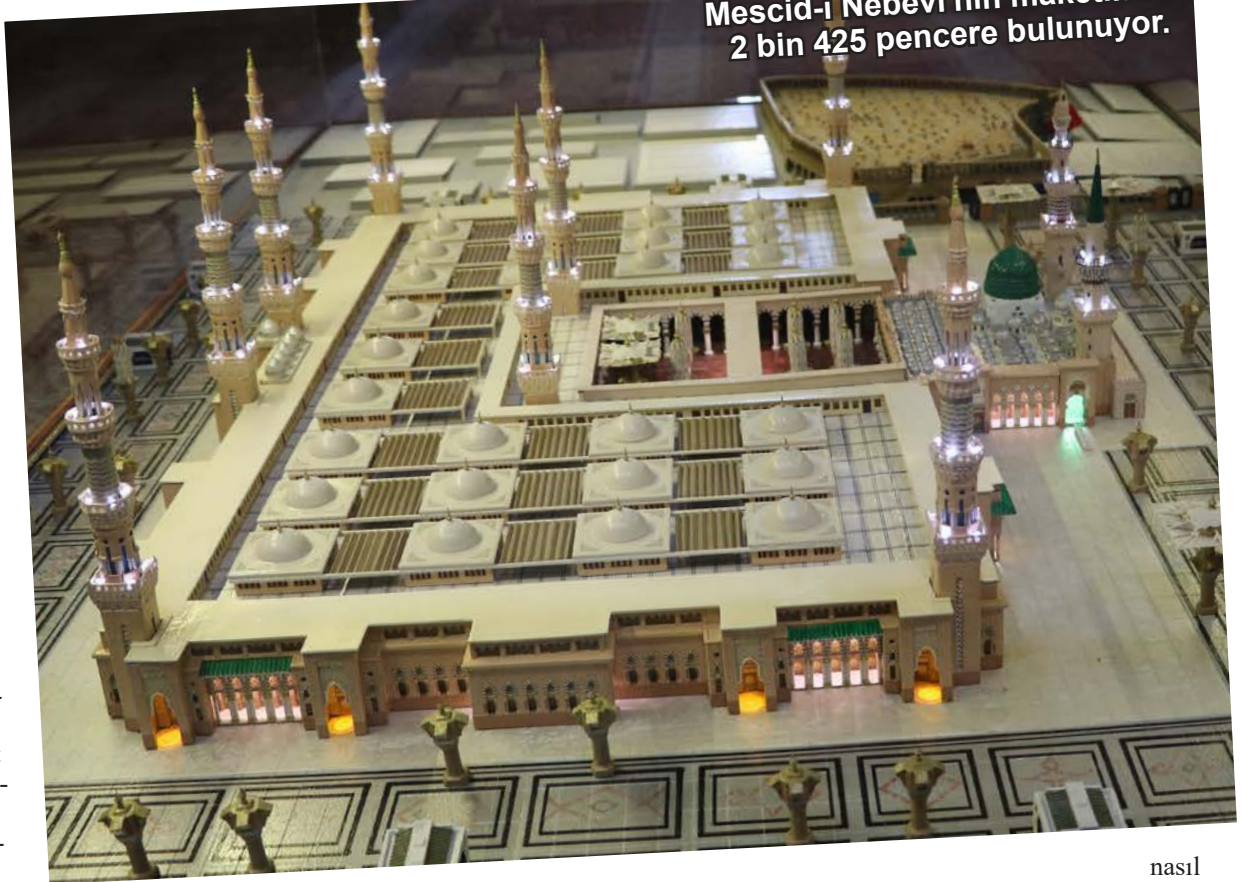
Eserlerinde genellikle maketini yapacağı yerin kendi toprağını kullandığını söyleyen usta sanatçı "Mescid-i Aksa'nın toprağını Türkiye'ye getirmeye çalıştığım zaman İsrail polisleri havaalanında toprağın olduğu poşeti çıkartıp defalarca bana toprağı ne yapacağımı sorarak beni yıldırılmaya çalıştılar ama her sorduklarında hiddetli bir şekilde İslam toprağı diye cevap verdim ve toprağı Türkiye'ye getirdim" dedi.

Destek yok

Ülkenin büyük camileri için din adamlarının ve bürokratlarının eserlerini istediğini fakat hiçbir zaman kendi memleketi Erzurum dışına eser vermeyi düşünmediğini, kendi topraklarının da bu eserleri ve gezilip görülmeyi hak ettiğini vurgulayan Doğan Hattatoğlu, "Ülke tarihinde TBMM'de sergisi açılan nadir sanatçılardan biriyim ve bu beni hep Erzurum için gururlandırdı. Başta Bursa Ulu Cami olmak üzere eserlerimi isteyen birçok büyük cami oldu. Sanatçılar maketlerim karşısında şaşkına dönüyorlar ama Erzurum Büyükşehir Belediyesi onlara vakfettiğim elliye yakın esere rağmen en ufak destek vermedi, hatta



Doğan Hattatoğlu, şimdi eski Erzurum'un maketini yapıyor.



Mescid-i Nebevi'nin maketinde 2 bin 425 pencere bulunuyor.

ziyaret edilmesi için kurulmasını istediğimiz küçük bir müze fikrini bile görmezden geldi" diye serzenişte bulundu.

Minyatür maketleri ile sanata bir büyüleyici hava katan usta sanatçı şimdi daha büyük ses getirecek bir proje için çalışmalarına son hızla devam ediyor. Erzurum'un eski şehir yapısının maketini oluşturmak için çalıştığını belirten Hattatoğlu, "İnsanlar bu projeyi gördüğünde eski Erzurum'un

nasıl bir şehir ve ne kadar kadim bir yer olduğunu anlayacaklar" dedi.

Maket ustalığının zor ve sabır isteyen bir sanat olduğunu belirten Doğan Hattatoğlu, hevesli gençlerin ve öğrencilerin bu işi öğrenmek için gelip bir ay bile sabredemeden bırakıp gittiklerinden yakınıyor. Usta sanatçı Erzurum'da sabırlı ve bu işi aşk ile yapacak, yetişmek için mücadele verecek öğrencileri beklemeye devam ediyor yine de...



Dadaşlar 'lastik rafting'e yoğun ilgi gösterdi

Erzurum Büyükşehir Belediyesi Macera Off Road Doğa Sporları Kulübü'nün düzenlediği 'lastik rafting' gösterisi ilgi çekti. "Geleneksel Erzurum Kış Oyunları" kapsamındaki etkinlik Havuzbaşı Kent Meydanında düzenlendi.

Etkinliğin açılışını lastik rafting'i yaparak gerçekleştiren Vali Okay Memiş bu tür etkinliklerin desteklenmesi ge-

rektiğini belirtti. Memiş, "Kış turizmde Erzurum bir numara, eksikliklerimiz var bunları gidererek bu tür organizasyonları artıracakız." ifadelerini kullandı. Bu yıl bir milyon turist hedeflediklerini söyleyen Memiş, Palandöken Dağı'ndaki pistlerin yenilendiğini, Dünya Snowboard Şampiyonası'nın bu sene Erzurum'da yapılmasının planlandığını da sözlerine ekledi.

Gencinden yaşlısına bir çok Erzurumlu bu ilginç gösteriye katıldı; Off Road araçlarına binmek isteyenlerin çokluğu dikkat çekti. Araçların arkasına takılan halata bağlı lastikle yapılan rafting vatandaşları bir hayli eğlendirdi.

Off Road araçlarının gösterisinin beğeni topladığı etkinlikte kızakla kayma, ip çekme ve çuval yarışları da yapıldı. >> Aslinur Atasoy

Curling herkesin yapabileceği bir spor

Türkiye'nin en yeni spor dallarından biri olan curling, Erzurum'da hızla yaygınlaşıyor. İlk spor salonu bu ilde yapıldı, ilk curling yarışmaları burada düzenlendi. Antrenör Topaloğlu, curling'in herkes tarafından yapılabilir bir spor olduğunu söyledi.

Bowling ve satrancın karışımı olarak bilinen ve buz üzerinde stratejik hamlelere dayalı olarak yapılan curling sporu, Türkiye'de sekiz senedir aktif olarak yapılıyor. En fazla ilgi gördüğü şehir ise Erzurum. "Körling" şeklinde okunan bu sporu, Türkiye'nin ilk curling antrenörü Sadık Topaloğlu tanıttı.

Kısaca curling'i tanıtır mısınız?

En basit tanımıyla oyunun amacı, granitten yapılmış dairesel taşı buz üzerinde uygun hız ve açıyla kaydırarak hedefin merkezinde durdurma. İki takımla ve setler halinde oynanan bu oyunda amaç, set bitiminde 'house' veya 'home' denilen iç içe geçmiş dairelerin olduğu eve temas etmek şartıyla, rakibin evin merkezine en yakın taşından daha yakına ve daha çok taş biriktirmektir. Evin merkezine ne kadar taş biriktirseniz o kadar sayı alırsınız. Yani kısaca buzda santranç ve bilardonun karışımı da denilebilir.

Curling'i herkes yapabilir mi?

Herkes rahatlıkla yapabilir. Hiç bir şekilde yetenek ve özel güç gerektirmiyor. Hatta tekerlekli sandalye takımı var. Kadın erkek ayrımı da yapılmadan rahatlıkla antrenmanlar ve maçlar yapılıyor. Kadınlar için bence en iyi yapılabilir sporlardan birisidir.

Curlinge başlamak isteyenler için neler söylemek istersiniz?

Burayı sadece milli takım olarak düşünmesinler. Curling elit olan bir spor branşı. Herkesin oynayabileceği bir spor diyebilirim; bir yaş sınırı yok. Hobi olarak gelmek isteyenler için de gayet güzel bir aktivite. Salonun ve antrenmanların ücretsiz oluşunu herkes değerlendirmeli.

Sağlık açısından curling'i nasıl değerlendirirsiniz?

Bana göre en önemli faydası strateji üzerine olduğu için beyin jimnastiği yapmamızdır. Kondisyon için bire birdir. Maçlar 3 saat sürmesine rağmen süpürme dışında pek

Yasemin Kulaç

fazla bir enerji harcamaz gerekmiyor.

Buzda düşme durumunda tabii ki vücutta kırılma, ezilme, şişme ya da ağrı olabilir. Düşme esnasında kendimizi olabildiğince buza yavaş bırakmamız gerekir. Kafamızı koruduğumuz sürece diğer oluşabilecek kazalar çok mühim değildir çünkü kafamızı sert bir şekilde çarptığımız zaman beyin kanaması geçirme ihtimali çok fazladır. Vücut esnetmek açısından son derece önemli bir spor dalıdır.

Curlinge nasıl başladınız?

2009 yılında kayak sporuyla uğraşıyordum ve kayak sporunda bir rahatsızlık geçirdiğim için kayağı bırakmak zorunda kaldım. Sürekli sporla içli dışlıydım; curling geldiğini duyunca curlinge adım atmış oldum.

Curling sevginiz nereden geliyor?

İlk başta işimiz. 2009 yılında Türkiye'de bir UNIVERSIAD olacağı için merak saldı. Curling nedir, Türkiye'de nasıl yapılacak diye bir meraktan sevgi doğdu aslında. Sonradan da işimiz olduğu için, işimizi sevdiğimiz için devam ettim.

Antrenör olmak için ne gibi zorluklardan geçtiniz?

İlk başta bu sporu bilmek lazım; emek vermek lazım. 2009-2010 yıllarında bu sporu oynadım. Curling yeniydi bizim oynadığımız zaman; böyle uluslararası salonlar yoktu, asfalt üzerinde oynadık. Bizim zamanımızda antrenör olmanın çok bir zorluğu yoktu, kolay denilebilirdi. Bir belge alıp onun sayesinde antrenör oluyorduk.

Curling hayatınız boyunca aldığınız ödüller sizi ve sporcularınızı tatmin etti mi?

Manevi olarak evet, tatmin etti diyebiliriz. Ama maddi yönde bir getirisi olmadı.

Sporcularınızın motivasyonlarını artırmak için neler yapıyorsunuz?

Sporcularımızla ikili diyaloglarımız iyi; bunun sayesinde sporcularım şu an burada. Hiçbir sporcumuza maddi getirimiz yok sadece kendi gelecekleri iyi olsun diye şu anda antrenmanlara devam ediyorlar.

Türkiye'de curling çalışmaları nasıl ilerliyor ve bu çalışmaları yeterli buluyor musunuz?

Çalışmalar günden güne artıyor. Şu anda Trabzon, Samsun, Zonguldak'taki salonların yapımı tamamlandı ve faaliyet gösteriyor. Kocaeli, İstanbul'daki salon çalışmaları devam ediyor. Şu anda 5 ilde var. Curling branşının ilerlemesi için bu büyük

Kendisi de bir curling sporcusu olan Yasemin Kulaç, antrenörü Topaloğlu ile bu yeni spor dalı üzerine söyleşi yaptı.



bir adım.

Gelecekte milli takım ile ilgili hedefleriniz nelerdir?

Olimpiyatlara hazırlanıyoruz. Bu soruyu kime sorarsanız sorun olimpiyat cevabını alırsınız. İlk hedefimiz olimpiyatta kota almak ve yarışabilmek.

Milli takım hakkında neler düşünüyorsunuz?

Branşımız zaten gelişmekte olan bir spor ve yaklaşık şu 4 sene içerisinde gerek 21 yaş altı olsun gerek A Milli Takım olsun gerek EYOF olsun ülkemizde başarılar elde ettik ve Türkiye ismini yavaş yavaş dünyada duyurmaya başladık ve bu branşa artık biz de varız diyebiliriz. Dört aydır sürekli yurt dışındaki maçlara katılıyoruz ve derecelerle dönüyoruz.

Erzurum'daki curling salonunun Dağ Mahallesi'nde merkeze uzak olması sporcularınız ve sizin için sorun oluyor mu?

Erzurum'un her noktası ile canlı olması adına buraya yapıldı salon ve kentsel dönüşüm bölgesi olduğu için eski Dağ Mahallesi kalmadı diyebiliriz. Ben ve sporcularım şu ana kadar bir sorun yaşamadık. Gelmek isteyen insan her türlü gelir, üç otobüsle gelen sporcum var. Genellikle sporcularım bu muhitten olduğu için sorun yaşanmıyor.



Erzurum off road'ın amacı şehre faydalı olmak

Erzurum Büyükşehir Belediyesi Macera Off Road ve Doğa Sporları Kulübü Rusya'da düzenlenecek olan off road oyunlarında Türkiye'yi temsil edecek. Daha önce Gürcistan'da yapılan yarışlardan 3'üncülük derecesiyle yurda dönen Off Road Kulübünün Başkanı Lokman Toptaş, "Hedefimiz sadece yurtiçindeki organizasyonlar değil yurtdışında düzenlenecek olan organizasyonlara da katılmak; Gürcistan, Azerbaycan, İran, Ermenistan ve Rusya'da yapılacak olan yarışlarda biz de yerimizi alacağız" dedi.

Rusya'daki yarışlara dört araçla katılacaklarını belirten Toptaş, ayrıca bu yarışlar için özel olarak tasarlanmış ve güçlendirilmiş bir off road aracı tasarladıklarını, aracın yapımına atölye bölümünde devam edildiğini belirtti.

Erzurum Valiliği ve Erzurum Büyükşehir Belediyesinin destekleriyle geçtiğimiz mart ayında Erzurum'da düzenlenen uluslararası off road oyunlarına ev sahipliği yaparak şehir ekonomisine katkı sağladıklarını da belirten Macera Off Road Doğa Sporları Kulübü Başkanı Toptaş, "Maksadımız sadece doğada gezmek değil, bizim maksadımız Erzurum'u turizm konusunda kalkındırabilmek. Erzurum'u tanıtılabildiğimiz kadar ileriye doğru ilerlemektir. Önceliğimiz her zaman için Erzurum" ifadelerini kullandı.

Erzurum için projeler

"Palandöken dağının eteklerinde sadece kayak ve



snowboard değil de motorlu sporların olduğunu da göstermek istedik ve 2500 rakımda araçların zorlandığı bir ortamda yarışmalar yaptık" diyen Toptaş, bunun gibi organizasyonların Erzurum'da turizmin desteklenmesi ve Erzurum'un tanıtımı açısından oldukça önemli olduğunu

belirtti.

Kuruldukları 2012 yılından itibaren birçok sosyal sorumluluk projesinde de yer alan kulüp, "Adım Adım Erzurum" projesiyle 15 bin kilometreden fazla yol yaparak 70 ilde kurdukları stantlarda şehrin tanıtımını yaptı. Böylece Erzurum'a 140 otobüs dolusu turistin gelmesine vesile oldu. Kulüp ayrıca "minik eller üşümesin", "yaban hayatını destekleme ve koruma", "arama kurtarma timleri" gibi birçok projeyi ve faaliyeti de organize etti.

Sporun sadece kişiye bağlı olarak değil insanların ve hayvanların da faydasına olabildiğini söyleyebilmek adına birçok proje gerçekleştirdiklerini ifade eden Toptaş, "Minik eller üşümesin projesi kapsamında binin üzerinde çocuğumuzun kırtasiye, mont, bere, eldiven gibi ihtiyaçlarını 78 arkadaşın kendi imkanlarıyla biriktirmiş olduğu bütçeyle ya da gelen destekler sayesinde karşılıyoruz. Sadece miniklere değil maddi durumları iyi olmayan dağ köylerindeki vatandaşlara da kıyafet ve gıda yardımı yapıyoruz. Erzurum Macera Off Road ve Doğa Sporları Kulübü olarak şu anda 22 öğrencimize burs veriyoruz. Bunların haricinde de kış şartlarında yollarda kalan vatandaşlarımıza yardım ediyor ve yollarına devam edebilmelerini sağlıyoruz" şeklinde konuştu. Toptaş, Erzurum Valiliği ve Erzurum Büyükşehir Belediyesine de desteklerinden dolayı teşekkür etti. >>>M. Burak Kaygusuz



**Boks
takımı Muğla'daki
yarışmalarda 4 altın ve 2
gümüş madalya alarak Türkiye
Şampiyonu oldu.**

Atatürk Üniversitesi sporda bir numara

■ Atatürk Üniversitesi elde ettiği başarılarla 179 üniversite arasında birinci oldu. Özellikle boks, buz hokeyi, atletizm ve güreşte çok sayıda madalya kazanan Atatürk Üniversitesi, basketbolda da süper lige yükselme başarısı gösterdi. Rektör Çomaklı, bilimsel faaliyetlerin yanı sıra sportif anlamda da önemli atılımlar gerçekleştirdiklerini belirterek spora desteklerinin süreceğini söyledi.

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından yapılan 2018-2019 dönemi üniversiteler arası genel madalya dağılımı sıralamasında Atatürk Üniversitesi 179 üniversite arasında birinci oldu. Atletizm, futbol, güreş, basketbol, halter, tenis, boks, vücut geliştirme ve benzeri birçok branşta düzenlenen şampiyonalardan madalyalarla donan öğrenciler, Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun açıkladığı 2018-2019 Dönemi Üniversiteler Arası Madalya Dağılımı listesinde birinci sırada yer alarak büyük bir gurur yaşattı.

Atatürk Üniversitesi öğrencileri müsabakalarda; 24 altın, 13 gümüş ve 14 bronz olmak üzere toplam 51 madalya kazandı. Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından yapılan ve Atatürk Üniversitesinin birinci sırada yer aldığı 2018-2019 Dönemi

Üniversiteler Arası Genel Madalya Dağılımı sıralamasında; Marmara, Aydın Adnan Menderes, Yeditepe ile Bartın Üniversitesi ilk 5 sırada yer alan üniversiteler oldu.

Destek bizden başarı sizden

Üniversitelerarası spor müsabakalarında spor takımlarının başarılı sonuçlar almasında emeği geçen herkese teşekkür eden Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı, bilimsel ve kültürel faaliyetlerin yanı sıra sportif anlamda da önemli atılımlar gerçekleştirdiklerini ifade ederek bu başarıların tesadüf olmadığını söyledi. Hem fiziki olanaklar açısından hem de nitelikli eğitimci öncülüğünde müsabakalara hazırlanıldığını vurgulayan Rektör Çomaklı, öğrencilerin eğitimlerinin yanı sıra çeşitli etkinliklere katılımlarını teşvik ettiklerini belirterek, bunun da

hem sosyal hem de akademik başarılarına olumlu yansıdığını dile getirdi. Öğrencilere 2019-2020 eğitim-öğretim yılında da destek vermeye devam edeceklerinin altını çizen Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı, sporcuların bu yılı da birinci sırada tamamlayacaklarına yürekten inandığını belirtti.

Basketbol takımı Süper Lige yükseldi

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonunun 2018-2019 yılı faaliyet programı gereği 24-28 Nisan 2019 tarihleri arasında Van'da düzenlenen Basketbol 1. Lig Grup müsabakalarına katılan Atatürk Üniversitesi Erkek Basketbol Takımı, grup birincisi oldu ve Süper Lige yükselme müsabakalarına katılmaya hak kazandı. Öğr. Gör. Hamit Kavurmacı nezaretinde müsabakalara hazırlanan Basketbol Takımı, 5-10 Mayıs 2019 tarihleri arasında Çanakkale'de düzenlenen Süper Lige Yükselme Müsabakalarını da başarıyla tamamlayarak tarihinde ilk kez Süper Lige yükseldi. Atatürk Üniversitesi Erkek Basketbol Takımı 2019-2020 eğitim ve öğretim yılında Üniversiteler Basketbol Süper Liginde mücadele edecek.

Boks takımından yeni rekorlar

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından düzenlenen Üniversiteler Arası Türkiye Boks (Erkek) Şampiyonası 06-11 Mayıs 2019 tarihleri arasında Muğla'da yapıldı. Doç. Dr. Ahmet Gökhan Yazıcı nezaretinde müsabakaya hazırlanan Boks Takımı, kendi rekorunu egale ederek 4 altın, 2 gümüş madalya ile toplam 26 puan alarak, takım halinde yeniden Türkiye Şampiyonu oldu.

Türkiye Üniversite Sporları Federasyonu tarafından ÜNİLİG kapsamında düzenlenen Buz Hokeyi (Kadın-Erkek) Final Müsabakaları 18-22 Şubat 2019 tarihleri arasında Erzurum'da düzenlendi. Buz hokeyi erkek takım müsabakalarına 10 üniversite, Buz hokeyi kadın takım müsabakalarına ise 8 üniversite katıldı. Gerçekleşen müsabakalar sonucunda Atatürk Üniversitesi Buz Hokeyi Kadın ve Erkek Takımı yeniden ÜNİLİG Türkiye Şampiyonu oldu. >> İFHA

Deprem Araştırma Merkezi Elazığ'da

Atatürk Üniversitesi Deprem Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Çağlar Özer ile Dr. Öğr. Üyesi Hamit Çakıcı ve Dr. Öğr. Üyesi Engin Kocadağistan'dan oluşan ekip, Elâzığ ve çevre illeri etkileyen yıkıcı depremin ardından olası riskleri inceleme ve tespit için bölgeye gitti. Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı'nın görevlendirmesiyle bölgede çalışmalar yapan ekip, "Sismolojik Değerlendirme Raporu" hazırladı.

Raporda ana şok ve artçıların, Atatürk Üniversitesi Deprem Araştırma Merkezi bünyesinde faaliyet gösteren Sismolojik Gözlem Ağına ait deprem istasyonları tarafından kaydedildiği, Elâzığ-Sivrice depreminin, Hiroşima'ya atılan atom bombası enerjisi ile karşılaştırıldığında 12 atom bombasına eşit büyüklükte bir enerji açığa çıkardığı belirtildi.

Ana şoktan itibaren yüzlerce artçı deprem olduğu belirtilen raporda, artçı şokların bir yıl süreyle devam etmesinin beklendiği de ifade edildi. Elâzığ-Sivrice depreminin 60 km uzunluğunda bir fayı kırdığı aktarılan raporda, depremin yaklaşık 500 km uzunluğu ile Türkiye'nin en büyük faylarından biri olan Doğu Anadolu Fayı (Sol yönlü Doğrultu atımlı fay) üzerinde meydana geldiği belirtildi.

Raporda şu hususlar yer aldı: "Söz konusu fay 6 segmentten oluşmaktadır. Deprem Hazar-Sincik segmentinde meydana gelmiştir. Özellikle yerel yerleşim noktalarında yığma (kerpiç) yapılarda kısmi hasar oluştuğu gözlemlenmiştir. Bu tür yapıların, içerisinde ikamet edenlerden edindiğimiz bilgilere göre, 70-100 yıllık yapılar olduğu belirlenmiştir. Özellikle Sivrice'nin zemin yapısı ve yığma (kerpiç) yapıların genel olarak 1-2 katlı olması, daha büyük çaplı hasarların oluşmasını önleyen faktörlerdir. Gözlenen genel hasarlar, genel olarak duvarlarda kesme çatlakları, kısmi duvar yıkılmaları ve sıva dökülmeleri şeklindedir. Ancak, ana şokun büyüklüğüne yakın bir artçı şokun ilerleyen bir kaç hafta içinde meydana gelmesi halinde, derin çatlak ve ayrılmaların meydana geldiği yapıların olumsuz etkilenebileceği öngörülmektedir."

Acılar paylaştıkça azalır

Diğer taraftan Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı'nın talimatıyla Elâzığ'daki depremzedeler için "Acılar Paylaştıkça Azalır" sloganıyla başlatılan yardım kampanyasına, Atatürk Üniversitesi personeli de önemli ölçüde destek verdi. Bu doğrultuda toplanan çok sayıda kışlık kıyafet, battaniye, oyuncak, bebek maması ve bezi depremzedelere ulaştırılmak üzere AFAD'a teslim edildi. >> İFHA





İlk milli ve yerli ilaç biz geliştirdik

Atatürk Üniversitesi bilim insanları Parkinson, Alzheimer ve Depresyon hastalarının tedavisinde kullanılacak uluslararası patentli İlk Milli İlaç geliştirdi. Tıp Fakültesi Tıbbi Farmakoloji Anabilim dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu yürütücülüğünde, Fen Fakültesi ve Veteriner Fakültesi öğretim üyelerinden oluşan ekip tarafından üretilen ilaç, ülkemizde uluslararası patent haklarını elinde bulunduran, yeni sentez, orijinal "İlk Milli İlaç" olma özelliği taşıyor.

Üretilen Milli İlaç bir basın toplantısıyla kamuoyuna duyuran Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı, "Cumhurbaşkanımızın altını çizerek ifade ettiği gibi her arayan bulamaz ama bulanlar sadece arayanlardır. Bizlere düşen görev, en doğruyu, en iyiyi, en güzeli, en hayırlıyı aramak, nasibimizde varsa bulmak ve insanlığın hizmetine sunmaktır. Bu yönde emek harcayan, gayret gösteren, başarı ortaya koyan mesai arkadaşlarıma şükranlarımı sunuyorum." diye konuştu.

Rektör Çomaklı basın mensuplarına yaptığı açıklamada Milli ilacın geliştirilme

süreçini şöyle anlattı:

"Bildiginiz üzere, Devletimiz, yüksek katma değerli ürün ihracatının artırılması yönünde özellikle ilaç sektöründe, küresel pazardaki rekabet gücünü ve ülkemizi değer zincirinde daha üst konuma taşıma hedefini, 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı yıllık programına dâhil etmiştir. Bu hedefe ulaşmak için Üniversitemiz üzerine düşen vazifeleri yerine getirmeye çalışmaktadır. İlaç üretim sürecinin ilk aşamalarından biri olan etken madde sentezleri yurt dışında yapılmaktadır ve yine yurtdışı kimyasalların temininde bir takım aksamlar meydana gelmekte dolayısıyla üretimde gecikmeler yaşanmaktadır. Bu gibi dezavantajlar nedeniyle kimyasal içeriği bilinmeyen, daha önce keşfedilmemiş, üretilmemiş, yeni sentez orijinal ilaçların ülkemizde tasarlanması ve üretilmesi en önemli hedef haline gelmiştir. Bu bağlamda 2013 yılında Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu'nun yürütücülüğünde ve çeşitli anabilim dallarından öğretim üyelerinin katkılarıyla disiplinler arası çalışmalara

başlanmıştır. Araştırma ekibimiz tarafından, Türkiye'nin ilk bitkisel kaynaklı olmayan orijinal moleküllü keşfedilmiş, klinik öncesi çalışmalarla ilacın etkinliği ispatlanmış, 2019 yılında Japonya'dan ve bu ay içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'nden uluslararası patentler alınmıştır.

Tıp Fakültemiz, Fen Fakültemiz ve Veteriner Fakültemiz öğretim üyeleri tarafından yürütülen çok sayıda çalışma ve deney sonucu, ortaya çıkan ürünün, glutamat nörotansmitterin yüksek olduğu beyin hücreleri üzerinde koruyucu etkisinin olduğu saptanmıştır. Yani hayvanlar üzerinde yapılan deneylerde ürünün parkinson, alzheimer ve depresyon gibi sağlık problemlerinde değerleri ideal seviyelere düşürdüğü kanıtlanmıştır. Ürünümüz şu an ülkemizde uluslararası patent haklarını elinde bulunduran, yeni sentez, orijinal ilk milli ilaç olma onurunu taşımaktadır.

Bu aşamadan sonra klinik aşamalar tamamlanacak ve ilaç insanlığın hizmetine sunulacaktır. Beklentimiz, maddi olarak zor görülmesine rağmen bazı kısa yollarla çözü-

■ Türkiye'nin ilk milli ilacı Atatürk Üniversitesi öğretim üyeleri tarafından geliştirildi. Parkinson, alzheimer ve depresyon hastalıklarının tedavisinde kullanılacak ilacın patenti alındı. İlaç geliştiren Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu, Prof. Dr. Orhan Ateş, Prof. Dr. Nurullah Saraçoğlu ve Dr. Öğr. Üyesi Ali Taghizade'ye teşekkür eden Rektör Çomaklı, Atatürk Üniversitesi'nin farmakoloji alanında Türkiye'de ilk sırada yer aldığını söyledi.



lebilecek adımların atılması suretiyle klinik ilaç araştırmalarının tamamlanması, en kısa sürede ilacın dünya piyasasına çıkması ve ülkemizin ve insanlığın bu ilaçtan faydalanabilmesidir.

62 yıllık köklü bir geçmişi olan ve Farmakoloji alanında da son 5 yıllık ortalamalara göre bilimsel olarak Dünya sıralamasında Türkiye birincisi olan Atatürk Üniversitesi, milli ilaç konusunda da öncülüğünü ortaya koymuştur. Bu yönde gayret gösteren, emek harcayan ve başarı ortaya koyan Üniversitemiz öğretim üyeleri Prof. Dr. Ahmet Hacımüftüoğlu'na, Prof. Dr. Orhan Ateş'e, Prof. Dr. Nurullah Saraçoğlu'na ve Dr. Öğr. Üyesi Ali Taghizade'ye teşekkür ediyorum."

Rektör Çomaklı'nın basın açıklaması Üniversite yönetimi ve öğretim üyelerinin toplu fotoğraf çekimleriyle son buldu.

>> İFHA

Gazeteci sadece kamu yararını gözetmeli

Prof. Dr. Hüseyin Köse'nin editörlüğünü yaptığı Kamusal Yaralar Ülkesi isimli kitap Ütopya Yayınları tarafından yayımlandı. 332 sayfalık kitap, sağ popülist siyasetin yükselişte olduğu bir dönemde "kamusuz yarar"ın şehvetiyle şekillenmiş bir medya sisteminin düşünce hayatımızda yol açtığı/açacağı derin uçurumun izini sürüyor. İçinde Köse'nin "Post-Gerçeklik Toplumunda Kamu Yararı" başlıklı yazısının da bulunduğu kitap üç bölümden oluşuyor. Birinci bölümde "Medya Bağlamında Kamu ve Yarar" konusu ele alınıyor. Bu bölümde Çağdaş E. Çağlayan, Deniz Tansel, Oğuzhan Taş ve Eric Dacheux'un yazıları bulunuyor. Kitabın ikinci bölümünde "Dijital Çağdaş Kamuyu Fonlamak" konusu tartışılıyor. Bu bölümde Ahmet Taylan, Nilüfer Timisi, Sarphan Uzunoğlu ve Sıdika Yılmaz'ın kaleme aldığı yazılar bulunuyor. İçinde üçüncü bölümde ise Mesut Yücebaş-Semiray Yücebaş, Bilge Narin ve Esra İlkay Keloğlu-İşler'in yazıları yer alıyor.

Hüseyin Köse, "Post-Gerçeklik Toplumunda Kamu Yararı" adlı yazısında kamu yararı konusunu gazetecilik bağlamında ele alıyor. Gazetecinin hakkaniyetli olması gerektiğini ve kamu yararını gözetmesi gerektiğini vurgulayan Köse, "Gazeteci kamusundan olup bitenler hakkında hiçbir şeyi gizlemeyecek, kitlenin menfaatine olmayacak hiçbir politik karar, gizli pazarlık, tasarı veya uygulamaya seyirci kalmayacaktır" diyor.

Kitabın birinci bölümünde "Gazeteciliğin Gölge Fenomeni: Kamu Fikri Üzerine Düşünceler" adlı yazısında Oğuzhan Taş, geleneksel gazeteciliğin günümüz koşullarındaki krizinin çok yönlü olduğunu belirtiyor. Taş şu ifadeleri kullanıyor: "Kâr oranlarındaki düşüş ve yeni



gelir kaynakları yaratılamaması haber odalarının giderek küçülmesine, yüksek maliyet ve zaman gerektiren haberlerin devre dışı bırakılmasına, reklam baskısı ya da çıkar beklentisi ile politik bakımdan riskli konulardan uzak du-

rulmasına neden olmakta, haber güncelleme becerisinin giderek dijital medyaya kayması karşısında yerleşik haber kuruluşlarının mevcudiyeti sorgulanır hale gelmektedir."

Kitabın ikinci bölümünde "Netflix ve Facebook Hegemonyasına Karşı Dijital Kamu Platformları İhtimaller ve Tehditler" adlı yazısı bulunan Sarphan Uzunoğlu kültürel hegemonya ve temsil konusunun Türkiye'de uzun yıllar TRT 2 temelinde sürdüğünü belirtiyor. Uzunoğlu, yazısında kamu yayıncılığına yönelik eleştirilerin çoğu zaman "Nasıl bir kamu yayıncılığı istiyoruz, kamu yayıncılığına gerek var mı ya da kamu yayıncılığının özerklik durumu ne olmalı?" gibi klişeleşmiş sorular etrafında şekillendiğini belirtiyor. Uzunoğlu, bu soruların yanı sıra kamu yayıncılığının dijital kanadının da göz önünde bulunması gerektiğini vurguluyor. Uzunoğlu, bugün dahi kamu yayıncılığının büyük teknoloji şirketleri ile mücadele etmede zorluklar yaşadığını ve içeriklerini korumak için farklı yöntemler aradığını belirtiyor. Bunun en basit örneklerinden birisinin de BBC'nin podcastlerini Google Podcast ve Google Assistan'dan çekmesi olduğunu söyleyen Uzunoğlu ortada oldukça belirgin bir tansiyon olduğunu gözler önüne seriyor.

Kitabın üçüncü bölümünde yer alan "Yeni Medya: Bir Kamu İllüzyonu mu?" isimli yazısında Esra İlkay Keloğlu-İşler iletişimin sorunlarını ele alıyor. İletişimdeki en büyük sorunun gerçeklerin saklanması olduğunu vurgulayan İşler, "Türkiye'de eski ve eskimeyen güncel iletişim sorunlarından biri kamuyu ilgilendiren her türlü enformasyon da gerçeklerin medya yoluyla perdelenmesi ve bunun yerine illüzyonların ikamesi meselesidir." diye yazıyor.

>>Züleyha Kuzeytemiz

Doç. Dr. Ahmet Çavuş

TURİZM daha da gelişebilir

Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesi'nin ev sahipliğini ve yürütücülüğünü yaptığı 1. Uluslararası Kış Turizmi Kongresinde, Türkiye'nin ve Erzurum'un turizm potansiyeli ve sorunları ele alındı. Kongreyi değerlendiren Turizm Fakültesi Dekan Yardımcısı Doç. Dr. Ahmet Çavuş, Kongrenin bir yıllık emek sonunda düzenlendiğini, temasının da "kış turizmi" olarak belirlendiğini söyledi. Kongre sonunda üç tane yayın çıkartılacağını; bunlardan birisinin kış turizmi temalı uluslararası kitap, ikincisinin tam metin bildiri kitabı, üçüncüsünün de Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüleri dergisi turizm özel sayısı olacağını belirten Çavuş, "Bunlar Kongrenin başarılı olduğunun göstergesidir" dedi.

Erzurum'da turist sayısının istenilen durumda olmadığını, bu yıl havaalanı ile ilgili sıkıntılardan dolayı uçak seferlerinin ve fiyatların turizmi olumsuz etkilediğini söyledi. 2011 yılındaki Kış Oyunları için Erzurum'a çok sayıda tesis yapıldığını ve kış turizmi bakımından en zengin şehir durumuna geldiğini hatırlatan Çavuş, "Eskiye oranla ilerleme var ama biz bunu yeterli görmüyoruz. Daha fazla konaklama tesisine ihtiyaç duyuluyor. Erzurum'da 12 ay oteller çalışıyor; düşünler, organizasyonlar yapılıyor. Turizmi geliştirmek için vizyon kazandıracak Destinasyon Yönetim Ofisi oluşturulmalı. Tabii burada işini bilen kişiler başa getirilerek turizmde istenilen noktaya gelinebilir ama bunun için yeni planlar yapılmalı" dedi.

Çavuş şöyle devam etti: "Yazın turizm açısından Erzurum 'yayla gibi' havası olması dolayısıyla Türkiye'nin en güzel yerleri arasında yer alıyor. Yüksek irtifa kamp turizmi, kuzey kesimlerinde Uzungözü başta olmak üzere eko turizm, kampçılık, yürüyüş gibi birçok etkinlikler yapılabilir."

Türkiye'de geçmişten günümüze turizm alanında yaşanan dalgalanmayı anlatan Çavuş, 1970'den günümüze kadar turist sayısında artış olduğunu, bu noktaya gelmesinde ulaşım ve konaklama alanlarında yapılan yeniliklerin etkili olduğunu ifade etti. Bunun yanında ülkemizde çeşitli dönemlerde yaşanan olumsuz olaylar neticesinde turist sayısında düşmelerin yaşandığını söyleyen Çavuş, "Turizmde daha iyi yerlere gelebiliriz. Alternatif kaynaklarımız var. 2023 Türkiye Turizm stratejisi ilan edildi, 2007'de. Turizm koridorları, bölgeleri, şehirleri oluşturulma hedefleri koyuldu. Onların bir kısmı yapıldı, bir kısmı yapılacak. Oluşturulan koridorlar şu şekilde; kış, yayla, inanç, zeytin, İpek yolu, Batı Karadeniz kıyı kuşağı ve Trakya kültür koridoru olmak üzere yedi tane... Ülkemizde 8 tane turizm gelişim bölgesi de oluşturuldu ve tarihsel öğelere odaklanıldı. Türkiye için turizm anahtar bir sektör, doğru politika aşamaları doğru uygulanınca sonuçları da geldi" diye konuştu.

>> Filiz Kumcağız

Hollywood diliyle Kuruluş olmaz!

■ Editörlüğünü yaptığı Acun Medya adlı kitabıyla Türkiye'deki eğlence sektörünün en önemli markasına eleştiriler yönelten Dr. Öğr. Üyesi İrfan Hıdıroğlu, Acun Ilıcalı'nın küresel kapitalizmin biçtiği rolleri başarıyla uyguladığını söyledi. Eleştirilerinin Acun Medya ile sınırlı olmadığını ifade eden Hıdıroğlu, "Diriliş, Kuruluş yapıyoruz ama yine Hollywood'un dilini kullanıyoruz; Fetih filmini çekiyoruz Hollywood aşk imgelerinin temsiliyi taşıyoruz." dedi.

Acun Ilıcalı'nın hızlı yükselişini ve Acun Medya markasını oluşturmasını konu edinen Acun Medya adlı kitap Litera-Türk Yayınları tarafından basıldı. Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyesi Dr. Öğr. Üyesi İrfan Hıdıroğlu'nun editörlüğünde hazırlanan kitap, genelde medyanın özelde ise televizyonun eğlence aracılığıyla anlattığı hikâyelerde kurduğu kültürel temsillerin ekonomi politik ve kültürel açılarından eleştirel bir okumasından oluştu. Günümüzde televizyon dizileri, popüler yarışma ve diğer eğlence programları tarafından anlatılan hikâyelerin toplumsal etkilerinin ve sorunlarının bulunduğu tezinden hareket eden kitapta eğlencenin, insanları farklı konularda eğitmek için temel bir yol olarak kullanıldığı, televizyonun da eğlence programlarını, farklı eğilimlere inanmak ve bunları takip etmek için bir zemin olarak sunduğu savunuluyor.

Editörlüğünü yaptığı kitap ve eğlence ve popüler kitle kültürü hakkında konuşan Hıdıroğlu, Türkiye'de akademik ortamın büyük sorunlarının olduğunu belirterek, "Bu sorunların başında özellikle iletişim alanına göre bakarsak iki büyük paradigma var; birincisi liberal paradigma ikincisi ise eleştirel paradigma. Türkiye'deki düşün hayatının bu iki paradigmaya indirilmesi sıkıntılıdır. Kapitalist eğlence anlayışının ve bunun da en önemli ayağı olan medyanın eleştirisini, neomarksist birçok teorisyen eleştirmişti. Dolayısıyla bu eleştiri geleneği zaten dünyada var olan bir gelenek, bu eleştirilere dayanarak biz de Türkiye'deki en önemli medya ayaklarından birisi olan Acun Medya'nın eleştirisini yaptık." diye konuştu.

"Milli eğitim" ama en önemli eleme aracı "yabancı dil sınavı"

"Elin kavramlarıyla kendi içeriğimize bakamayız" diyen Hıdıroğlu, bunun önemli bir sorun olduğunu, sorunun elin içerikleriyle üretilmiş ürünlere elin kavramlarıyla kendi eleştirilerini yapmaları olduğunu söyledi.

Hıdıroğlu şöyle devam etti: "Biz istedik ki kendi kavramlarımızla bakalım. Türkiye'nin buna ihtiyacı var; kendi kavramlarımızı üretmemiz gerekli. Burada millilik vurgusu yapmak lazım; milli akademi, milli eğitim diyoruz ama gençlerimizin karşısına en önemli eleme aracı olarak yabancı dil sınavını koyuyoruz ve işte burada tıkanıyoruz. Biz bize ait olanı fazla ön planda tutmadığımız için bize ait olmayan kavramlar içerisine düşüyoruz. Biz geçerli yani var olan kuramlardan faydalananarak Acun Medya'nın eleştirilmesi gerektiğini hissettik ve bu kitabı yazdık."

Acun Ilıcalı'nın ve Acun Medya'nın başarılı olup olmadığının bakış açısıyla ilgili olduğunu belirtti: "Eğer kapitalist bir Türkiye'yiz diyorsanız burada bir başarı ve ilerleme görebilirsiniz çünkü Acun Medya'nın ilerleyiş biçimi de tamamen küresel kapitalizmin biçtiği rol-

leri başarıyla uygulamasıdır, bu anlamda başarılıdır. Ama eğer başka kıstaslarınız varsa, kitapta da bunu eleştirdik. Son derecede eleştireldir. Burada dayatılmış format ürünler var; mesela 'Var mısın Yok musun' tamamen yabancı format olmasına rağmen Acun, buna Türk aile yapısını kattığını söylemiş, güya formatı değiştirmiştir; böyle bir şey yok! Önemli olan bizi belirleyen ana duygular, içerikteki benzeşmelerdir. Bizim başka hassasiyetlerimiz de var; biz bunları dile getiremedik ama böyle de yazılması lazım. Biz İslam toplumuyuz, Doğu toplumu; bizim kültürel geleneklerimiz var, İslami düşüncelerimiz var. Bunlara aykırı çok şey orda sergilenebilir. 'Survivor' gibi hayatta kalmanın son derece kaypak bir zemine taşındığı, bir oyuna taşındığı ve orda yeni türden kapitalist ahlakın temsil edildiği bir program toplumumuzda değişim dönüşüme yol açıyor. Biz o kültürel temsilleri oradan alıp içselleştiriyoruz ve gelecek nesillere aktarıyoruz. Ben de şu soruyu soruyorum: Ne oluyor bu insanlara ki beş vakit için bir saatini vermiyor ama haftada 20 saatini ve devamlı bir şekilde kendini tekrar eden, insanlara bir anlam katmayan bu tür programları devamlı bir şekilde tüketiyor. Bu büyük bir problem. Bunu sadece Acun Medya için söylemiyorum, bütün medyanın eleştiri bu noktada yapılabilir."

Acun Medya'nın küresel kapitalizmin bir ürünü olduğunu dile getiren Hıdıroğlu, "İnsanlara ideolojik söylemin en kolay yönlendirildiği alan medya aracılığıyla eğlencedir. İnsanlar bunun farkında olamıyorlar çünkü eğlence masum, saf gibi geliyor. Aslında ideoloji insanlara eğlence yoluyla

aktarılıyor; Acun Medya da bunu yapıyor."

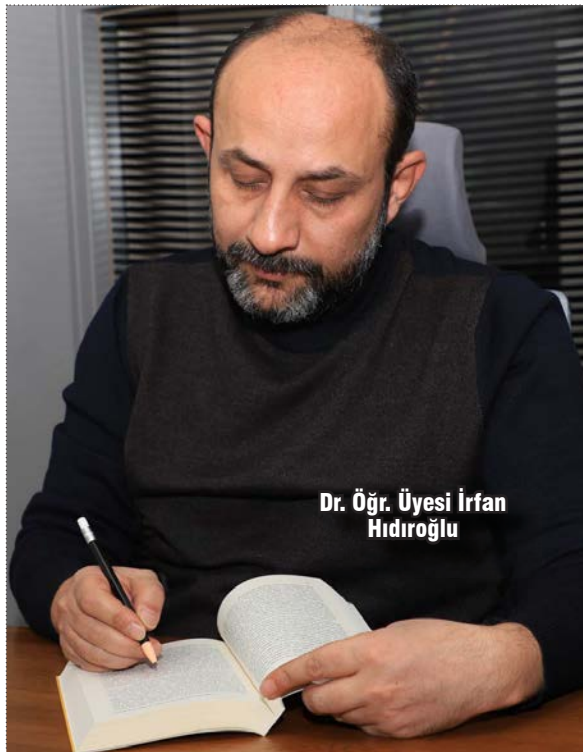
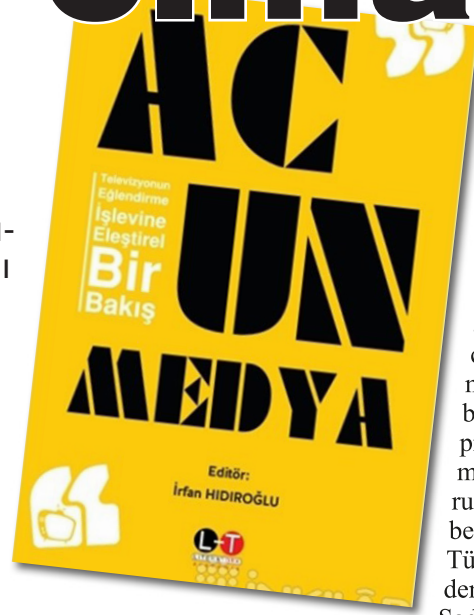
Hıdıroğlu insanların bazı temel duygularının bu programlar yoluyla sömürüldüğüne inandığını söyleyerek şu örneği verdi: "Mesela dünyayı görmek gibi bir arzumuz var ama medya kendi ideolojik çerçevesinde nerden baktırmak istiyorsa onunla kurduğu bir dünyayı veriyor. Acun'un programlarında da diğer medya metinlerinde de bunu görüyoruz. İslam'ın ahlak anlayışından beslenmeyen İslami programlar, Türk adet, örf, geleneklerinden uzak programlar yapılıyor. Sadece aileleri bir araya getirmek, ağlaşmak, ayrılmak var bu tür programlarda. Kapitalist medya anlayışının temel dinamikleri yani"

İdeolojiyi empoze etmenin en iyi yolu

Bir ideolojiyi insanlara empoze etmenin en iyi yolunun eğlence olduğunu belirten Hıdıroğlu şunları söyledi: "Eğlence ideolojiktir. Televizyon da bu ideolojik eğlencenin en büyük taşıyıcısıdır. Soru şudur: Televizyonda gördüğümüz kültürel temsiller gerçek yaşamda var olan insanların ve davranışlarının yansıması mıdır yoksa televizyonda gördüğümüz kültürel temsiller gerçek yaşamda nasıl insanlar görmek istiyorsak onların kurulduğu bir yer midir?"

Şimdilerde aklın iptal edildiği bir eğlence anlayışı olduğuna vurgu yapan Hıdıroğlu, "Bizim kültürümüzden, geleneklerimizden, inançlarımızdan beslenmediği yabancı formatlarla beslenmiş, yabancı temsillerle beslenmiş, onların bize taşındığı en tehlikelisi de Acun'la birlikte bunların millileştirildiği gibi bir düşünce son derece zararlı. Kültürel olarak bizi yozlaştırıp bir değişim dönüşüme uğrattıyor." dedi.

"Hükümetler bu yayını engellemek yerine hangi türden yayınların olmasını istiyorsa onu yönlendirecek, onları teşvik edecek kültür politikaları geliştirmeli." uyarısında bulunan İrfan Hıdıroğlu, Acun Medya'nın eğlence anlayışını eleştirmek için bilinçli olmak gerektiğini vurguladı. Bilincin çok fazla okumak değil belirli hassasiyetleri taşımak olduğunu söyleyen Hıdıroğlu şöyle konuştu: "Bu hassasiyetle bakan insanların Acun Medya eleştirisini kendi içlerinde yaptıklarına inanıyorum. Acun'u hem izleyip hem de eleştiriyorlar. Burada bir yabancılaşma söz konusu; insanlar kendisine, doğasına, inançlarına, kültürlerine yabancılaştıklarına inanmıyorlar. Burada kesinlikle hedefimiz koskoca bir sistemin önemli ama küçük parçası olan Acun Medya değil. Buradaki hedef bütün dünyada aynı ayak seslerini duyduğumuz egemen paradigma içerisinde kurulumuş eğlence anlayışıdır. Ben şuna inanıyorum biçim ve içerik uyumlu olmalıdır. Acun Medya'nın bütün üretim çıktıları aslında egemen paradigmanın bütün dünyada dayattığı üretim çıktılarının temsili konumundadır. Eğer ben farklı düşünüyorum diyeceksek o zaman senin o içeriğe ilişkin biçimin de değişecek. Mesela Diriliş, Kuruluş yapıyoruz ama yine Hollywood'un dilini kullanıyoruz; Fetih filmini çekiyoruz Hollywood aşk imgelerinin temsiliyi taşıyoruz. Fetih ruhuyla bütünleşmiş bir anlatım dili yok. Bizim eğlence anlayışımız da Nasrettin Hoca fıkralarından, tasavvuftan, kıssalardan ne kadar besleniyoruz?"



Dr. Öğr. Üyesi İrfan Hıdıroğlu



Silaj makinesinden çok daha fazlası

Şener Yeter

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Makineleri ve Teknolojileri Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cihat Yıldız, sekiz kişilik ekibiyle 2009 yılında “Mobil sistem silaj balya ve paketleme makinesi tasarım ve üretimi” adlı AR-GE projesini başlattı. Tarım makineleri alanında yeni bir dönemi başlatan proje kapsamında geliştirilen silaj makineleri ile çiftçilerin zaman, hacim, ulaşım, ürün ömrü ve kalite bakımından büyük avantaj sağlama-ları mümkün olacak.

Öncelikle projenizi genel hatları ile tanıtır mısınız?

İlk başlangıçta yaptığımız makine KM100 modelidir ve 100 kg balya yapıyordu. Bu, paketleme maliyetini artırıyordu; bir tonluk bir ürün için 10 tane balya yapmanız gerekiyordu, bu da maliyeti yükseltiyordu. Daha sonra bu makinenin bir üst versiyonu olan KM500 modelini yaptık; bu seferki yapılan balyaların her birinin ağırlığı 500 kg idi. Bir önceki makineye göre maliyet biraz daha düşmüştü; maliyeti daha da düşürmek için bu sefer KM1000 modelini ürettik.

Burada yapılan her bir balyanın ağırlığı 1000 kg’dır. Bu makinenin tek avantajı balyaların hacmini arttırmak değil. Bu işle uğraşanlar bilir; silaj üretiminde zamanla yarış vardır. Bu ürün nemli olduğu için bunun en az 48 saat içinde hava ile irtibatının kesilmesi lazım. İlk makinenin kapasitesi saatte 6 ton iken KM1000 modelinde bu 60 tona çıktı yani 10 kat kapasitesi arttı, maliyet azaldı. Dolayısıyla bunun hem maliyet hem de hacim açısından çiftçilere faydası daha fazla oldu.

Projeye başlamaya nasıl karar verdiniz?

Ben doktoramı Silaj Balya ve Paketleme Makineleri üzerine 2008 yılında yaptım. O yıllarda Türkiye’de silaj paketleme makinesi yoktu; Silaj paketleme sektörü de yoktu. Biz ziraatçı ve özdele de makineci olduğumuz için sahada bu ihtiyacı gördük. Daha sonra piyasada bu makinenin karşılığının olduğunu gördük yani çiftçi tarafından bu makinenin istendiğini, talep edildiğini gördük. Başka ülkelerde benzerleri vardı; bizde neden olmadı dedik ve başladık.

Bu projeye başlarken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?

İlk başlarda bu makinenin Türkiye’de bir

örneği olmadığı için projeye soğuk bakılıyordu. Çiftçilerin elinde bulunan pulluk, biçer ve traktörlerle karşılaştığımızda çok ciddi maliyet farkları ortaya çıkıyor, bundan dolayı da başlarda pek tercih edilmiyordu. Daha sonra bu makineler sahaya çıkınca çiftçi bu makinenin yaptığı işi gördü ve kullanmaya başladı. Bununla birlikte makinenin yaptığı ürünlere de rağbet arttı; bir anlamda makine kendi kendini pazarlamış oldu.

Sizin makinenizi diğer makinelerden farklı kılan özellikler nelerdir?

Bizim üzerinde çalıştığımız makinenin çalışma sistemi diğerleriyle aynı fakat bir yerden bir yere transfer edilirken diğer makineler çekici ve vinç kullanır, bu da maliyetli bir iştir; bizim makine ise çekici bir tıra arkadan damper dorse ile bağlanır. Daha az maliyetli olur. Karayollarının bir yerden başka bir yere gitmek için izin belgesi alma, sadece gündüz seyahat etme gibi zorunlulukları da bu makine için gerekli değildir. Biz başka makinalarda olmayan bir şey daha kattık bu makineye; üstüne bir jeneratör taktık ve elektriğin olduğu yerde elektrikle, elektriğin olmadığı yerlerde ise eklediğimiz jeneratör sayesinde enerji ihtiyacını sağlayacaktır.



Ziraat Fakültesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Cihat Yıldız öncülüğünde gerçekleşen proje ile yeni bir silaj balya ve paketleme makinesi tasarlandı. Çöp paketlemeden pamuk taşımaya kadar bir çok alanda kullanılan makineye zaman, hacim, ulaşım, ürün ömrü ve kalite bakımından büyük avantajlar sağlayacak. Projesini anlatan Yıldız, makinenin Avrupa’ya ihraç edileceğini de söyledi.

Makineniz sadece silaj balya paketleme işine mi yarıyor?

Almanya’da uluslararası tarım fuarında makinamızı görenler çöp paketlemek için kullanmak istediklerini söylediler; plastik olsun, kağıt olsun bu tür atık maddelerin ve çöplerin paketlenmesinde kendilerine yardımcı olacağını ifade ettiler. Biz de gelir gelmez hemen denedik ve çöptü paketleyeceğimizi gördük. Geçen sene makineyi pamuk taşımada da kullanmayı denedik ve başardık. Pamuk fabrikalara giderken ağırlığı az fakat hacmi çok büyük olduğu için taşınması sıkıntılı bir ürün; makinemizde pamuğu bal-ya şeklinde sıkıştırarak ve böylece hacmini küçülterek kar elde ettik. Makinamızın önümüzdeki yıllarda Avrupa ülkelerine ihracatı da söz konusu olacak.

Tektonik hareketleri anında görebiliyoruz

■ Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki en büyük ve en donanımlı deprem araştırma merkezi olan AÜ Deprem Araştırma Merkezi, 50’ye yakın noktadan aldığı verilerle bölgedeki tektonik faaliyetleri anlık olarak inceliyor. Merkez Müdürü Özer, Erzurum’da dört önemli fay zonunun bulunduğunu söyledi.

Atatürk Üniversitesi Deprem Araştırma Merkezi, yaklaşık 50 istasyondan topladığı verilerle, Doğu Anadolu Bölgesi’ndeki tektonik hareketleri anlık olarak inceliyor. 1989 yılında kurulan merkez, bölgedeki en büyük ve en donanımlı merkez olma özelliğini taşıyor.

Atatürk Üniversitesi Deprem Araştırma Merkezi Müdürü Dr. Öğretim Üyesi Çağlar Özer, merkezin kendi bünyesinde barındırdığı 16 izleme istasyonundan gelen verilere ek olarak, imzalanan protokol gereği Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının (AFAD) 16 istasyonunu ile uluslararası sismoloji ajanslarından gelen 15’e yakın istasyon verisi ile birlikte toplamda 50 civarında istasyonun verilerine sahip olduklarını belirtti. Özer merkezin, dünyanın herhangi bir yerinde yaşanacak olan depremlerden haberdar olma potansiyeline sahip olduğunu da ifade etti.

Erzurum’da dört önemli fay zonu var

Doğu Anadolu fay hattını anlamak için, bölgenin jeodinamik ve tektonik koşullarını bilmenin gerekli olduğunu vurgulayan Özer, “Türkiye pek çok blok tarafından

sıkışma tektoniği altında. Hemen güneyimizde bulunan Arap plakası kuzey yönlü bir harekette bulunuyor. Aynı zamanda ülkemizin kuzeyinde Avrasya plakası var. O da güney yönlü hareket ediyor. Bu durum da Doğu Anadolu Bölgesi’ni sıkıştırıyor” dedi. Üzerinde bulunduğumuz yer kabuğunu yumurtaya benzeten Özer, kabuğun altında bir manto ve onun altında da yumurtanın sarısı denilebilecek çekirdeğin olduğunu söyledi. Kabuktaki radyoaktif patlamalar sayesinde kabuğun sürekli olarak hareket ettiğine dikkat çeken Özer, bu hareketlerin blokları sıkıştırdığını ve neticesinde de depremlerin meydana geldiğinin altını çizdi. Özer ayrıca “Doğu Anadolu fay hattı Bingöl Karlıova’dan başlayarak 550 km boyunca uzanıyor. Erzurum’da da bizi tehdit eden dört önemli fay zonu var. Bunlar zaman zaman küçük sarsıntılarla bizi uyarıyor” şeklinde konuştu.

Zararı azaltmak mümkün

Depremlerin hep kötü olarak algılandığına ve depremlerle ilgili kötü senaryolar yazıldığına dikkat çeken Özer, önemli olanın deprem-zemin-yapı ilişkisini doğru

kurmak olduğunu ve bu yolla depremden gelecek zararın minimuma indirilebileceğinin mümkün olduğunu belirtti. Özer ayrıca tektonik faaliyetlerin gündeme getirilmeyen olumlu yönlerinden de söz etti: “Hep kötü yanlarından bahsediyoruz, iyi yanları ne? Türkiye’nin pek çok bölgesinde jeotermal enerji üreten santraller var. Türkiye jeotermal santrallerle enerji üretiminde dünyada dördüncü sırada. 2023’e kadar da ilk sıraya yükselmeyi hedefliyor. Bu konuda ciddi bir potansiyel var. Yine verimi yüksek tarım arazilerimiz var, çok turist çeken mesela Tortum Şelalesi gibi güzellikler var. Bunların hepsi tektonik faaliyetler neticesinde ortaya çıkıyor.”

Önceden tam olarak bilmek imkansız

Bir depremin ne zaman ve ne şiddette olacağını tam olarak bilinmesinin mümkün olmadığına değinen Özer, kullanılan sismotektonik yöntemlerin tahmin yapmaya olanak sağladığını söyledi. Özer, şöyle konuştu: “Fayda biriken yükü ölçmek için kullanılan matematiksel yöntemler var ama doğa her zaman matematik ile uyumlu davranmıyor. Yani tam olarak fayda biriken yük



nedir ya da ne zaman kırılacak, kesin olarak cevap verebileceğimiz bir sistem mevcut değil. Yani sadece bizde değil, dünyada yok.”

Televizyonlarda sürekli olarak muhtemel tarihler ve şiddetler verenlerin, daima en kötü senaryo üzerinden konuştuklarını vurgulayan Özer, “Bu durum sadece fayın tamamı kırılırsa geçerli olur. Ama bazen yarısı kırılabilir, bazen sadece bir kısmı kırılabilir” diye konuştu. Ayrıca sürekli olarak “deprem olacak” söylemlerinin halkı paniğe sevk ettiğini dile getirdi.

>> Aygırım Kaçınbekova

Aşıklarda maneviyat kalmadı

■ Aşık İsrail Daştan Erzurum'da aşıklık geleneğinin devam ettiğini ancak şu an işin yüzeysel yürütüldüğünü söyledi. Aşık Sümmani, Aşık Reyhani, Erzurumlu Emrah gibilerinin yaptığı aşıklığı yapmadıklarını belirten Daştan, "Onlar bu işin tasavvufi yönüne daha ağırlık vermişler. Ama bizde bir maneviyat yok, bir tasavvuf yok, hakkı ve hakikati ortaya koyan bir aşık yok" dedi.



Esra Ayden

Erzurum'da kıraathane kültürünü ve aşıklık geleneğini yaşatan Kıyasettin Temelli Kıraathanesindeyiz. Burası sıradan bir kahvehane değil; aynı zamanda bir sanat merkezi. Kuruluşundan (1959) bugüne kadar aşıkların buluştuğu ve atıştığı bir mekan olmayı sürdürüyor. Çarşamba ve Cumartesi günleri Erzurum'dan ve il dışından gelen misafirlerin katıldığı programlar ilgi ile takip ediliyor. Akşam saatlerinde başlayan program aşıkların şiirleriyle, türkülerle başlayıp ardından atışmalarla sürdürülüyor. Program boyunca kimsenin önünden çay eksik olmuyor. Aynı zamanda ortada harlı halde yanan sobada közlenen patatesler türkülerle ayrı bir lezzet katıyor.

Hal ehli aşık apayrı bir aşıktır

Mekanın müdavimlerinden Aşık İsrail Daştan kıraathaneye ve aşıklığa yönelik açıklamalar yapıyor. İlk olarak ozanlık ve aşıklık arasındaki farkı anlatan Daştan, "Biri ilahidir, biri de mecazi. Aşıklık tamamen soyut değerler üzerine kurulmuştur ve gönülle yapılır." dedi. İsrail Daştan 11 yaşında hafızlık yaparken Aşık Sümmani'nin kitabını ezberleyerek başlamış bu işe. Aynı yaşta saz çalmaya başlayan İsrail Daştan şöyle diyor: "İlk önce tencereden bir saz yaptım kendime. Ondan sonra ilk sazımı aldım, küçük bir saz... Onda sazı öğrendim. Sonra öyle büyüte büyüte artık bu seviyeye getirdim. Her sene bir santim uzattım." İlk ustası Sümmani'den sonra torunları Hüseyin Sümmanoğlu ve Nusret Sümmanoğlu'ndan dersler almış.

Aşıklık geleneğinin en çok merak edilen hususlarından biri rüya badesi; Daştan bunu

aşıklarken "Bazı insana çok basit tesir eder, bazı insana çok büyük ölçüde tesir eder. Büyük ölçüde tesir eden Sümmani baba gibi olur. Yani sözü sen söylersin sonra geri dönüp kendi söylediğin söze bakarsın 'bunu ben mi söyledim' diye. Halbuki onu sen söylemedin, söyleten söyletti. Bade bu işte. O insan o esnada kendisinin söylediğine kendisi de inanmaz. Öyle bir hal vardır aşıklarda. Geldiği an, yani sizin ilham dediğiniz, ilhamın üzerinde de bir hal var. Bir ilham var, bir de hal var. O hal her aşıkta olmaz. Bu hal ehli aşık apayrı bir aşıktır. Onda ilahi güç vardır. Aşıklığın dört kapısını da bilir. Aşıklığın dört kapısı vardır. Tarikat, hakikat, şeriat ve tasavvuf, ondan sonra da marifet. Marifet de çalıp söylemektir." dedi ve şunu ekledi: "Bu dört kapıdan biri olmayan aşığın bir tarafı noksanıdır."

Burası bir kültür ocağıdır

Geleneğin eski haliyle şu anki halini sorduk, aralarında nasıl farklar var diye. Şu an bu işin yüzeyselliğini yaptıklarını ve Aşık Sümmani, Aşık Reyhani, Erzurumlu Emrah gibilerinin yaptığı aşıklığı yapmadıklarını söyleyen Daştan, "Onlar bu işin tasavvufi yönüne daha ağırlık vermişler. Ama bizde bir maneviyat yok, bir tasavvuf yok, hakkı ve hakikati ortaya koyan bir aşık yok. Çünkü halkımızın seviyesi bu." ifadelerini kullandı. Kıraathane ile ilgili de şunları söyledi: "Şimdi burası bir kültür ocağıdır, bir mekteptir. Gençler burada yetişecek ve aşık olacaklar. Doğu Anadolu'nun aşağı yukarı her ilinde vardı eskiden. Şimdi Kars'ta ve Erzurum'da var, bir de Sivas'ta."

Usta-çırak geleneği

İsrail Usta'nın bir de çırağı var: Aşık Sadrettin Polat. Aşıklığa küçüklükten gönül verip başlamış ama bir ara bırakmış. Belli bir yaşta sonra aşıklığa tekrar başlamış. Şöyle anlatıyor: "Tekrar tam 1992'de başladım. Ondan sonra ustaların arasına katıldım. Böyle kahve programı yapardım, düğünlere çağırırlardı giderdim. Biraz da para verirdi. Sesim çok güzeldi. Reyhani'den hiç ayırt etmezler şu anda bile. Benim esas çıraklık zamanım, altı sene oldu başlayalı. Ustaların yanında altı senedir çalışıyorum bir fiil. Yani atışmalara hemen hemen başlayabilirim. Gücüm yetiyor aşıklara."

Aşıklığın nasıl olduğunu, nasıl yapıldığını sordüğümüzda ise böyle devam ediyor sözlerine: "Bazen taşlama oluyor, bazen maneviyata giriyor. İsrail Usta gibi, Sıtkı Usta gibi aşıklar Erzurum'da günümüzün çok değerli ozanlarıdır. Onlara denk gelen isimlerden Mevlüt Mertoğlu Usta var. Onlardan bir şeyler öğrendim. Mevlüt Mertoğlu da bana ustalık edenlerden birisidir. Önemli olan meyil etmektir. Benim saz ustam yoktur, ben sazı kendim öğrendim."

Reyhani Erzurum'a değil, derneğe küstü

Ozan Reyhani, Bursa'ya gidişlerini şöyle anlattı: "Babam Halk Ozanları Derneği başkanıydı. Onlardan babama bir başkaldırı, söz dinlememe oldu. Babam da onlara darıldı. O şiirin yazılma sebebi de onlardır yani Erzurum değil. Öyle bir akşam vakti geldi, "Hadi oğlum gidiyoruz." dedi. Bir araba geldi. Birden, aniden oldu."

tane meslektaşdır. Ve onlar içinde hala yaşayanlar da var, isim vermeyeyim. Babam Halk Ozanları Derneği başkanıydı. Onlardan babama bir başkaldırı, söz dinlememe oldu. Babam da onlara darıldı. O şiirin yazılma sebebi de onlardır yani Erzurum değil. Öyle bir akşam vakti geldi. "Hadi oğlum gidiyoruz." dedi. Bir araba geldi. Birden, aniden oldu."

Reyhani anma programının yıllardır yapıldığını ve salonun her zamanki gibi tıklım tıklım olduğunu söyleyen Ozan Reyhani "Belediyemize, sayın müdürlerimize, emeği geçen herkese çok teşekkürler ediyoruz. Özellikle dün geceki program için, bir kez daha Erzurumlu olmaktan gurur duydum. Reyhani'nin oğlu olmakla gurur duydum. Erzurumlunun Reyhani'ye verdiği değeri gördükçe gurur duydum. Onun için bütün Erzurum'a teşekkürler ediyorum." dedi.

Babasıyla sahneye çıktı

Yasemin Reyhani de bu sanatla iç içe olduğunu belirterek şunları anlattı: "Biz aşıklık edebiyatının hasıl olduğu bir yuvada dünyaya geldik. Aklımızın erdiği tarihten bu yana da halk ozanlığı, aşıklık sanatıyla iç içe yaşadık. Özellikle babamızın sağlığı döneminde Türkiye'nin her yöresinden halk ozanı hanemize gelirlerdi, konuk olurlardı. Sazlar çalınır, eserler yapılır, mahlaslar konulur, sohbetler olurdu. Biz onları dinleyerek



Aşık Yaşar Reyhani'nin çocukları Yasemin Reyhani ve Ozan Reyhani açıklama yaptı.

Aşıklık geleneğinin izlerini Erzurum'da sürerken yolumuz Reyhani'yi anma programı ile kesişti. Kültürler, gelenekler her zaman unutulmakla karşı karşıyadır. Birileri devam ettirmedikçe, yaşatmadıkça zamanla yok oluyorlar. Erzurum bu konuda zengin bir şehir. Tiyatrodan musikiye birçok kültürel unsur yaşatılmaya devam ediyor burada. Halk da bu konuda oldukça ilgili. Tiyatro merkezleri tıklım tıklım dolarken kıraathaneler de her program dolu oluyor. Geleceğin dönüşümüne uyum sağlarken aynı zamanda geçmişten gelen kültüre de sahip çıkmayı ihmal etmiyorlar. Büyükşehir Belediyesinin bu konuda çok sayıda faaliyeti var. Aşıkları anma programlarıyla, aramızdan ayrılan ozanları zihnimizde diri tutuyorlar.

Reyhani'yi anma programı

İbrahim Erkal Kültür ve Sanat Merkezi'ndeki Aşık Reyhani Anma Programı bu yıl üçüncü kez düzenlendi. Programa çok sayıda davetli katıldı. Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen, Atatürk Üniversitesi Rektörü Ömer Çomaklı, Aşık İhsan Yavuzer, Aşık Rahim Sağlam katılanlardan birkaçı. Ayrıca onur konuğu olarak Aşık Reyhani'nin kızı Yasemin Reyhani Şahbaz ve oğlu Ozan Reyhani de salonda yerlerini aldılar.

Halk Bilimi Uzmanı Muhsin Koç, "Aşık

Reyhani, gelenek üzerinde ustadan aldığını gelecek nesillere en iyi şekilde bırakan aşıklarımızdandır." dedi.

Yazar Fevzi Budak yaptığı konuşmada Azerbaycanlıların kullandığı bir maniye hatırlatarak, "İlhamımızı, gücümüzü ecdat toprağından alacağız. Almadığımız takdirde bir ağaç gibi kurur ve o coğrafyadan silinir gidersiniz." ifadesini kullandı. Reyhani'nin farkına varılamayan bir şair olduğunu söyleyen Budak "Öldükten sonra kıymeti bilinen ya da bilinmeye çalışılan bir şairdir." dedi.

Programda Aşık Reyhani'nin çocukları da sahneye çıktı. Ozan Reyhani sazıyla türküler söylerken, Yasemin Reyhani Şahbaz şiirler okudu.

Programın ardından kendisiyle sohbet ettiğimiz Reyhani'nin çocukları Yasemin Reyhani ve Ozan Reyhani önemli açıklamalarda bulundular. Babalarının Erzurum'a küsüp gittiği iddiasını yalanladılar.

Babam Erzurum'a küsmedi

Aşık Reyhani'nin Erzurum'dan Bursa'ya göç etme sürecini ve "Gidirem" şiirinin hikayesini si. Ozan Reyhani şöyle anlattı: "Öz canımdan çok sevdiğim Erzurum" diye başlayan bir şiir yazdı babam. Bunu "Aşık Reyhani Erzurum'a küsmüş, Reyhani Erzurum'a darılmış, gitmiş." diye algılayanlar var Türkiye'nin genelinde. Ama öyle değil. Erzurum'dan gitmesinin sebebi birkaç



Aşık Yaşar Reyhani (1932-2006)

bir nevi aşıklığın mektebinde yetişmiş gibi bugünlere kadar geldik."

Aşıklık geleneğinin içinde bulunmasındaki en büyük sebeplerden birinin babasının hastalığında onunla birlikte sık sık sahneler çıkması olduğunu söyleyen Reyhani, "Sağ olsunlar, özellikle Erzurum'daki anma etkinliklerine bizleri davet ettiler, sahnelerde bulunduk. Sahnede bulunurken de Reyhani'nin o güzel sözlerinden aktarmaya çalıştık. Öyle öyle bu güzel sanatı icra edenlerin içinde aşıklık edebiyatı dünyasında birdenbire biz de bulunduk." dedi.

Hayvancılık planlı üretimle gelişecek

Tarım ve Orman Bakanlığı ile Atatürk Üniversitesi'nin birlikte organize ettiği "Bölgesel Hayvancılık Değerlendirme Toplantısı" Erzurum'da yapıldı. Alanın temsilcilerinin katıldığı toplantıda, Erzurum, Kars, Ağrı, Ardahan ve Iğdır illerindeki hayvan yetiştiriciliğine ilişkin sorunların tespiti, avantaj ve dezavantajlarının değerlendirilerek bölgeye özgü hayvancılık modelinin oluşturulmasına ve ülke hayvancılığına katkı sağlayacak tedbirlerin alınmasına yönelik sunumlar yapıldı.

Hizmetiçi Eğitim Enstitüsü konferans salonunda gerçekleşen programın başlangıcında Hayvancılık Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan video izlendi. Videoda hayvancılık ve tarım alanlarındaki gelişmeler şu şekilde anlatıldı: "Tarım ve Orman Bakanlığı'mız bünyesinde ülke nüfusunun yeterli ve dengeli beslenebilmesi amacıyla tarım ürünlerini çevre insan ve hayvan sağlığını koruyarak sürdürülebilir üretimini temel hedefi olarak belirledi. Hayvancılık sektörü öncelikle halkın ihtiyaç duyduğu hayvansal proteini tedarik etmesi endüstriyel hammadde arzını sağlama-

Erzurum'da hayvancılık sorunlarının tartışıldığı toplantıda konuşan Hayvancılık Genel Müdürü Erdurmuş, Doğu Anadolu'nun Türkiye'deki mera varlığının yüzde 30'una sahip olduğunu ifade etti. Erdurmuş, "Bölgede kaliteli, verimli ve fiyat avantajını sağlayacak üretim planına ihtiyaç duyulmaktadır" dedi.

ş nitelikli istihdama katkı yapması ve yüksek katma değeri nedeniyle stratejik destek gördü. 2011 yılında bakanlık bünyesinde Hayvancılık Genel Müdürlüğü kuruldu. Bakanlık hayvancılık işletmelerinin modernize edilmesi kapasitelerinin ve verimliliğinin artırılması için proje ve projeksiyonlar oluşturdu. Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) ve Doğu Anadolu Projesi (DAP) illerinde büyük ölçekli hayvancılık işletmeleri teşvik edilerek kırsal alandaki yatırımcılara fırsat, yöre halkına istihdam alanları oluşturuldu. Yeni yatırım yapmak isteyen girişimcilere finansal ihtiyaçlarını karşılamaları amacıyla Avrupa Birliği katılım öncesi mali fonundan yüzde 65'lere varan oranlarda hibe desteği sağlandı. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri

Koordinasyonu ile sağlanan işletme kredileriyle üreticilerin daha çok üretilen daha çok kazanmaları sağlandı. Yürütülen çalışmaların sonucu olarak hayvancılık işletmelerinin verimliliğinde ve hayvansal üretimde önemli artışlar sağlandı. Yürütülen projeler üretime verilen karşılıksız hibe destek projeleri sonucunda 2002 yılından bu yana büyük baş hayvan sayısında yüzde 74, küçükbaş hayvan sayısında yüzde 44 artış sağlandı. 2002 yılından bu yana kırmızı ette yüzde 166, sütte yüzde 163, yumurta üretiminde yüzde 70, balda ise yüzde 45 oranında artış sağlandı."

Tarım ve hayvancılık ülkesiyiz

Daha sonra konuşan Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvancılık Genel Müdürü Zekeriya Erdurmuş, "Türkiye'deki farklı hava koşulları

tarım ve hayvancılık açısından hem avantaj hem de dezavantaj teşkil ediyor." dedi. Anadolu'nun geniş bir coğrafyası olduğunu söyleyen Erdurmuş, Doğu Anadolu'nun Türkiye'deki mera varlığının yüzde 30'una sahip olduğunu ifade etti. Erdurmuş bölgedeki bu avantajların kullanılmasının yanı sıra bölgede kaliteli, verimli ve fiyat avantajını sağlayacak üretim planına ihtiyaç duyulduğunu vurguladı. Erdurmuş şunları anlattı: "Hayvancılıkta ve tarımda geçmişteki günübürlük kararların aksine artık yapıcı kararlar alınıyor. İlgili kurumlarla bölgede üretim planlaması yapmayı düşünüyoruz. Türkiye tarım ve hayvancılık bölgesidir. Türkiye bölgesinde lider ve güçlü bir ülke, aynı zamanda da ürettiği tarımsal hasılayla dünyada söz sahibi olan bir ülkedir. Türkiye yaklaşık 17-18 milyar dolar tarımsal ürün ihracatı yapmaktadır; ithalatı da yaklaşık 12 milyar dolardır."

Hayvancılık Değerlendirme Toplantısı açılış töreninin ardından çeşitli sunumların yapıldığı oturumlarla devam etti.

>> **Ashhan Nesibe Şehyan**



İlca İMKB Yavuz Selim Sosyal Bilimler Lisesi, İstiklal Marşı videosu paylaşımıyla takdir topladı. Barış Pınarı Harekâtı'ndaki askerlere destek için hazırlanan videonun çekimine okul müdürü Ümit Gergit öncülük etti; 35 öğretmen ve 450 öğrenci destek verdi. Öğrenciler her kıtanın sonunda asker selamı verdi.

Semanur Güllük

İlca İMKB Yavuz Selim Sosyal Bilimler Lisesi, Barış Pınarı hareketine destek için İstiklal Marşının on kıtasının asker selamı eşliğinde okunduğu duygu dolu bir video çekti ve videoyu internete yayınladı. Görüntüler büyük ilgi gördü ve paylaşıldı. Okul müdürü Ümit Gergit, video hazırlama fikrinin kendisine ait olduğunu belirterek, "Harekat başladıktan sonra onlara biz de bir şeyler yapmalıyız diye düşündüm. Fikrimi Siyami Beye açtım ve arkadaşımından yardım istedim. Yardımcı olabileceğini söyledikten sonra edebiyat öğretmenlerini çağırdım. Bana dokuz tane sesi gür öğrenci bulmalarını söyledim. Öğrencileri seçtikten sonra onlara projeyi anlattım ve yarına hazırlıklı gelmelerini söyledim. Kısa bir çalışmadan sonra Siyami Bey geldi ve videoyu çekti" dedi.

Kimseden destek almadık

Videoyla ilgili hiçbir yardım almadığını belirten Gergit, "Videoyu çekerken hiçbir yerden yardım almadım. Tamamiyle Siyami Bey ile benim emeğim. Ben tiyatro ile ilgileniyorum. Son zamanlarda da şiir müzik dinletileri hazırlıyorum. Tek destek Siyami Beyden geldi. Başka hiçbir yerden destek almadık." şeklinde konuştu. Gergit, yayınladıkları videoda öğrencilere İstiklal Marşı'nı

birçok kez tekrar ettirdiğini, en iyisi olana kadar bunu yaptırıldığını belirtti.

Burada 450 asker var

Videoyu Barış Pınarı Harekâtı'nda olan askerler için çektiklerini belirten Gergit, konuyla ilgili şu açıklamaları yaptı: "Büyüklüklerimiz bir şeye karar verdiler. Böyle bir karar almalarında elbette ki bir bildikleri vardır. Bizler tam bir devletçiyiz ve bu karara destek vereceğiz. Bize düşen tek şey onların yanında olmak. Burada 450 tane daha asker var. Kızıyla erkeğiyle tam 450 asker. Umarım bizlere ihtiyaç duyulmaz. Fakat duyulduğu takdirde 450 askerimle bir tim komutanı olarak onların emirlerinde olacağız."

Videonun kısa zamanda büyük beğeni almasıyla ilgili açıklama yapan Gergit, "Her Türk asker doğar. Biz yine Türkün bamteline bastık." dedi.

Video yayınladıktan sonra kendilerine üst birimlerden kimsenin ulaşmadığını belirten Gergit, "Kimse bize geri dönüş sağlamadı. Hep kendim bir şeyler yapıyorum, çabalıyorum. Sadece Atatürk Üniversitesi Rektörü Ömer Çomaklı sosyal medya hesabında paylaşmış. Bu durum beni çok mutlu etti." şeklinde konuştu.

Öğrencilerin bu konuda kendisinden daha çok heyecanlı ve duyarlı olduğuna dikkat çeken Gergit, sözlerine şöyle devam etti: "Zaten onların da akıllarında bir şeyler

yapmak varmış. Biz sadece onlara kaptanlık yaptık. Bizim çocuklar benden daha duyarlılar. Bu durum beni oldukça mutlu etti."

Kız çocuklarına söz vermemek hata

Videoda kız çocuklarına söz hakkı verilmemesi dikkat çekti. Bunun sorumluluğunun kendisine ait olduğunu belirten Gergit, "Bu konuda yanlış yaptığımı kabul ediyorum. Sonradan farkettim. Burası sosyal bilimler lisesi. Çok güzel şiir okuyan üç tane öğrencim var. Onlara da söz hakkı vermeliydim. En başından düşünemedim. Hatalı olduğumu kabul ediyorum." dedi.

Gergit, buna benzer başka çalışmalarının da bulunduğunu belirterek, "Şehit ve gazilerin hayat öyküleri, şiir dinletileri gibi projelerimiz var." dedi.

Video ile ilgili duygularını dile getiren öğrenciler, öğretmenlerine minnettar olduklarını belirterek, "Bu videoyu çekmeyi bize layık gören okul müdürümüze çok teşekkür ediyoruz. İçimizde olan vatan millet sevgisiyle Akif'in marşını layıkıyla okuduğumuz için aşırı mutluyuz. Marşı okurken sanki kurtuluş savaşı cephesindeymişiz gibi hissettik. O anda içimizde olan vatan sevgisi tekrar tekrar kabardı. Gerçekten bu vatanın evlatları olduğumuz hissettik. Video yayınladıktan sonra çok güzel tepkiler aldık. Dershane'deki hocalarımız aradılar, tebrik ettiler. O andaki duygularımız kelimelere sığamayacak kadar güzeldi." dediler.

ANONİM KİMLİK SUÇA TEŞVİK EDİYOR

İnternet ve mobil cihazların birey davranışları üzerindeki zararlı etkileri hakkında konuşan Atatürk Üniversitesi Psikoloji Bölümü Araştırma Görevlisi Aynur Karabacak, bu teknolojilerin bireye sağladığı anonim kimliğin suç işleme konusunda rahatlık hissi verdiğini ve bu yolla da suça teşvik ettiğini ifade etti. İnternet teknolojilerinin insan hayatını hem olumlu hem de olumsuz yönde etkilediğine değinen Karabacak, kişinin bu teknolojiler karşısında fazla zaman geçirmesi nedeniyle de zaman yönetimini kaybettiğini dile getirdi.

Sanal ortamlarda insanların oldukları gibi değil olmak istedikleri gibi davrandığına da vurgu yapan Karabacak, "İnsanlar sosyal ortamda kendilerine ait olmayan bir profili oluşturabilirler biraz daha kendilerini rahat hissediyor olabilirler, bu açı-



Aynur Karabacak

Karabacak ayrıca internetin bireylerde ve özellikle de gençlerde beğenilme isteği yarattığı ve bu isteğin sonucunda gençlerin intihara bile sürüklenebildiğini söyledi.

Aldatma yeni bir boyut kazandı

İnternetin evlilik ve kadın-erkek ilişkilerinde de dönüşüm yaşattığının altını çizen Karabacak, buna bağlı olarak aldatmanın da yeni bir boyut kazandığını dile getirdi ve "Aldatma artık belki yüz yüze değil, artık sosyal ortamda sosyal medya vasıtasıyla yapılabilir belki. Şunu da aldatmak da sayabiliriz, sosyal medyada eşinin haberi olmadan başka bir kadınla ya da erkekle konuşup ileri boyutta bir ilişki kurması aldatma olarak sayılabilir" dedi. Karabacak ayrıca internet bağımlılığının, tam olarak şizofreni ve obsesif kompulsif bozukluk olarak tanımlanmasa bile bunlara kapı aralayacağını da ifade etti.

>> **Ahmet İstanbullu**

Çaşırdan diyabetik krem

Figen Özağaç

Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü Araştırma Görevlisi Dr. Elif Feyza Topdaş, Erzurum ve çevresinde sıkça tüketilen ve şeker hastalarına da iyi geldiği ileri sürülen çaşır bitkisiyle ilgili çalışma başlattı. Gıda Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Memnune Şengül ile çaşır bitkisinin besin değerlerini araştırarak bitkide antimikrobiyal ve antioksidan aktivitesi tespit etti. Fenolik profilini inceledikleri çaşırdan buldukları bazı maddelerin diyabete iyi gelebileceğini belirleyen iki akademisyen, Veteriner Fakültesi Farmakoloji ve Toksikoloji Ana Bilim Dalı Öğretim Üyesi Dr. Ali Taghizadeh-halehjouhi ile ortak çalışmalar yaptı. Elde ettikleri ürünü, diyabet yaraları oluşturdukları deney hayvanları üzerinde uygulayan akademisyenler, iyileşme sürecini gözlemledi. Ürettikleri maddenin hayvanlardaki yaraları 20- 25 günde iyileştirdiğini belirleyen akademisyenler, krem ve spreye isimlerinin baş harflerini oluşturan MEFA adını vererek çalışmalarını sürdürdü. Bir taraftan laboratuvar ortamında krem ve spreye ilgili son kontrollerini yapan akademisyenler, bir taraftan da insanlar üzerinde denenmesi için Etik Kurul'a müracaat etti. Atatürk Üniversitesi rektörlüğünün destek verdiği çalışmada önemli başarı sağlayan akademisyenler, ürettikleri krem ve spreyi 2022 yılında piyasaya sürmeyi planlıyor.

Çaşırın diyabete iyi geldiği söyleniyor

Erzurum ve çevresinde sıkça tüketilen çaşır bitkisinin şeker hastalarına iyi geldiğine yönelik söylemler üzerine bu konuda araştırma yapmaya karar verdiklerini ifade eden Dr. Elif Feyza Topdaş, Atatürk Üniversitesi Rektörlüğü'nün destekleriyle 2015 yılında ça-

Atatürk Üniversitesi'nde akademisyenler çaşır bitkisinden diyabet yaralarını iyileştiren bir krem üretmeyi başardı. Hayvanlar üzerindeki deneylerde 25 günde yaraları iyileştiren kremin üretimi için Etik Kurul'a müracaat eden akademisyenler, kremi 2022 yılında piyasaya sürmeyi hedefliyorlar.

İşmaya başladıklarını bildirdi. Dr. Topdaş, "Çaşır yöremizde sık tüketilen bir bitki. Salata şeklinde ya da ayrı yemeği yapılarak yeniliyor. Bunun diyabete iyi geldiği söyleniyordu, deneyelim, bakalım diyerek böyle bir yola girdik. Ürettiğimiz ürünün hayvanlarda oluşturduğumuz yaraları iyileştirdiğini gördük. Yaraların kapandığını teşhis ettik. İnşallah krem ve sprey, 2022 yılında piyasaya sürülmüş olur" dedi.

Çalışmaya 1600 ila 2900 metre yükseklikte yetişen çaşır bitkisinin besin değerini tespit ederek başladıklarını kaydeden Prof. Dr. Memnune Şengül ise "Antimikrobiyal ve antioksidan aktivitesinin yüksek olduğunu belirlediğimiz çaşırın fenol profilinde diyabete iyi gelecek olan maddeler olduğunu belirledik. Farmakoloji ve toksikoloji bölümleriyle ortak çalışmalar yaptık. Deney hayvanları üzerinde diyabetik yaralar oluşturarak çaşırdan elde ettiğimiz ürünü sürerek iyileşme sürecini gözlemledik. 20- 25 gün



Çaşır bitkisinden krem üretmeyi başaran ekip, deney aşamasında olumlu sonuçlara ulaştı.



ya- iyileşme sağladığını, yaraların iyileştiğini, kabuk bağladığını, damar yapılarının iyileştiğini tespit ettik. Bunun üzerine krem ürettik" dedi.

Etik Kurul'a müracaat

Kremin insanlarda henüz kullanılmadığını söyleyen Prof. Dr. Şengül, "Deney hayvanlarında başarılı sonuçlar veren krem ve spreyin insanlar üzerinde denenmesi için Etik Kurul'a izin için müracaat ettik" dedi. Prof. Dr. Memnune Şengül, ürünleri 2022 yılında piyasaya sürmeyi hedeflediklerini belirtti. Diyabetik yaraların iyileşmesi için Türkiye'de çaşır bitkisi üzerinde ilk kez bir çalışma yapıldığına dikkat çeken Şengül, patent başvurusunda bulunulduğunu da bildirdi.

Diyabet yaralarını iyileştiren kremin yapıldığını duyanların kendilerine ulaştığını söyleyen Şengül, çok sayıda vatandaşın gönüllü olmak için sıraya girdiğini söyledi. Yaptıkları anketlerde insanların çalışmaya olumlu tepki verdiklerini gördüklerini anlatan Şengül, "Telefonlarla arayanlar, yakınlarımız bize ulaşanlar gönüllü olacaklarını ifade ediyor. Ancak Etik Kurul'dan izin almadan insanlar üzerinde böyle bir çalışma yapamayız" dedi. Şengül çaşır bitkisinin Erzurum ve çevresinde bolca yetiştiğini ve yaygın bir biçimde tüketildiğini belirterek, "Bu bitki kayalıkta, yamaçlarda yetişen ve yenilen bir bitki. Halkımız tarafından toplanıyor ve temizleniyor. Suda kaynatılarak haşlanıyor; böylelikle acısı gideriliyor" dedi. Şengül, halkın çaşır kahvaltıda, ara öğünlerde, akşam yemeklerinde ve meze olarak tükettiğini söyledi.

Modern teknikle sebze üretimi

Atatürk Üniversitesi ile Erzurum Sebze Üreticileri Derneği arasında, sebzelerin daha modern teknikler uygulanarak üretilmesine yönelik protokol imzalandı.

Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı ve Erzurum Sebze Üreticileri Derneği Başkanı Zafer Özgeriş tarafından Rektörlük makamında imzalanan protokole göre, Atatürk Üniversitesi uhdesinde bulunan arazinin, yine Atatürk Üniversitesi Bitkisel Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yıllık münavebe (ekim nöbeti) sistemine göre belirlenecek kısımları, modern sebze üretim teknikleri uygulanarak ortaklaşa kullanılacak. Protokol kapsamında her türlü teknik destek, bitkisel üretim, demonstrasyon, araştırma ve akademik çalışmalar da yapılacak. Atatürk Üniversitesi tarafından tahsis edilen arazide üniversitenin teknik desteği ve teknolojik donanımlarından faydalanılarak ortak modern sebze tarımının gerçekleştirileceği protokol çerçevesinde, yapılacak işlerin plan ve koordinasyonunu yapmak üzere taraflardan birer üyenin bulunacağı Sebze Üretimi Planlama ve Koordinasyon Komisyonu kurulacak.

Hem üretim, hem bilim yapılacak

İmza töreninin ardından konuşan Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı, sebze ve meyve üreticiliğinde devamlılığın ve kararlılığın büyük önem arz ettiğini, birinci altın kuralın ise toprağın yapısı ve iklim koşullarına uygun ekimin yapılması olduğunu belirterek, bilimsel destek ve teknolojik donanımlardan faydalanılması hususunun da üreticilikte önemli olduğunu söyledi.

Protokol kapsamında Ziraat Fakültesi öğrencilerinin bölgeye uygun sebze çeşitlerinin üretimi konusunda yapacakları Ar-Ge, tez ve staj çalışmaları için Bitkisel Üretim Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından her yıl belirlenen arazilerde sağlanacak iş birliği ile çeşit ve ürün geliştirme konusunda ortak çalışmalar yürütüleceğini aktaran Çomaklı, arazi üzerine yapılacak üretim, demonstrasyon ve araştırma planlamasının yıllık olarak komisyon tarafından belirleneceğini ifade etti. >> İFHA

Nano keratinli şampuan geliştirdi

Atatürk Üniversitesi Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü Başkanı Prof. Dr. Esabi Başaran Kurbanoglu ile Dr. Murat Özdal doğal keratinli saç bakım ve tedavi şampuanı üretti. Kurbanoglu, katkı maddesi içermeyen nano keratin şampuan ve kremin prototip olarak üretildiğini söyledi.

Projeniz hakkında bilgi verebilir misiniz?

Keratini ilk olarak işleme koyan benim, dünyada ilk işlem yapan benim. Bakterileri ve kültür mantarı besi yeri olarak değerlendirmişim. En sonunda keratin saç ve cilde en etkili madde oldu. Daha sonra bununla ilgili keratin kremleri çıktı. İyileşmeyen yaralarda etken maddenin keratin olduğu ortaya konuldu. Bizde bunu başka alanlarda kullanalım dedik. Bizim yaptığımız keratin, dünya kalitesinde ileri boyutta keratindir. Farklı enzimde elde ediyoruz. Enzimle keratin boynuzu parçalıyor, o sıvıyı doğal şekilde elde ediyoruz.

Keratin hayvansal dokularda bulunuyor. Keratin saçlarda, boynuzda ve tüyde vardır. Şu anda en kaliteli boynuzda olanıdır.

Nano keratin projesine nasıl başladınız?

Proje 1990 yılında başladı. 1990-1991 yıllarında Erzurum'da et kombinasi vardı. Burada boynuzlar kesiliyor ve atılıyor. O zaman ben öğrenciydim; bu boynuzlar ne oluyor diye sordum. İhaleye verip Çoruh nehrine döküyoruz dediler. O zaman da benim biyoloji bilgim var. Bunun değerlendirilmesi lazım diye düşündüm ve o zaman işe koyulduk. Hidroz etmeye çalıştık bu boynuzları ve sonunda başardık. 1998'de saçta uyguladık. Bazı firmalarla görüşerek çok iyi geldiğini söyleyerek 2005 yılında saçta uygulanması için değişik tarzda patente müracaat ettik. Patent için bizden yüklü para istendiğinden dolayı 2005'te alamadık. Daha sonra 2017 yılında üniversitemiz projeye sahip çıktı. Şimdi patent sertifikasını bekliyoruz.

Türkiye keratini ithal olarak mı alıyor yoksa yerli mi üretiliyor? Ayrıca ithal keratinle yerli keratin arasındaki temel fark nedir?

Biz keratini üretene kadar yurt dışından ithal ediliyordu. Bizim yaptığımız keratin yerli. Yutdışında başka ülkelerden keratin getirdik ve her yönüyle denedik. Bütün özellikleri açısından baktık ki elde ettiğimiz

keratinle hiçbir benzerlik yoktur. Bizimki daha kalitelidir.

Yaptığımız şampuanı kullanan bir daha talep ediyor. Kaliteli malzemeden yapıyoruz. Rastgele malzeme kullanmıyoruz.

Projenizde 25 yıllık süre içinde çalışmalarınız oldu. Bu süreçte ne gibi zorluklar yaşadınız?

Başlarda projeye güven yoktu. Ürünü veriyoruz ama kullanmıyorlar, tereddütte kalıyorlardı. 25 yıllık emeğin sonucu dikkatlice yapıyoruz. Zaten enzimatik ve biyoteknolojik olarak yapılıyor. Halk arasında yaymaya çalışıyoruz. Bunun bir fabrikası kurulup ondan sonra ürünü piyasaya sürmek gerekir. Laboratuvar ortamında çalışıyoruz. Büyük ölçeklerde üretilecekse insan gücüne bağlı enzimi üretilmeli. Bu ürün sağlıklı, ama biz topluma lanse edemiyoruz.

Nano keratin farklı alanlarda da kullanılıyor mu?

Keratin saç için kullanılıyor. Yaraları iyileştirmede de en iyi ve etkili krem keratinden yapılıyor. Daha da geliştiriyoruz.

Bazı keratin bakım ürünleri içerisinde bulunan formaldehit (zehirli gaz) ciltlerde sorunlara yol açıyor. Özellikle ilk aşı-



Prof. Dr. Esabi Başaran Kurbanoglu

mada kullanılan ürünlerde formaldehit bulunuyor. Nano keratinle bu sorunlar ortadan kalkacak mı?

Keratin derinin en ince gözeneginden bile girip etki yapıyor. Formaldehit saçı açıyor. Geniş keratin olduğundan yapıştırmaya çalışıyor. Ürettiğimiz keratinle sorun olmuyor, saçı tutuyor. İçerisinde herhangi toksin madde yoktur. Olsa enzim çalışmaz.

Tavsiyeleriniz var mı?

Gençlere önerim akletmeyi ve düşünmeyi elden bırakmasınlar. Bilimsel düşünme yeteneğine sahip olsunlar. Dogmatik düşünceye sahip olarak hurafe üretmesinler. Bir toplumu ileri götürecek olan sahip olduğu bilim ve sanattır. Gençler aklını ve iradelerini hiç kimseye teslim etmesinler. Akli ve iradesi elinde olmayan bireyde ahlak da olmaz. >> Alparslan Bingöl



Türkiye'nin ilk buz müzesi açılıyor

Türkiye'nin ilk ve tek buz müzesi olma özelliğini taşıyan ve yaklaşık 3,5 milyon liralık bir yatırım ile gerçekleştirilen Ata Buz Müzesinde son aşamaya gelindi. Atatürk Üniversitesi ve Kuzeydoğu Anadolu Kalkınma Ajansı (KUDAKA) iş birliği ile inşa edilen Buz Müzesi, iki katlı olarak tasarlandı ve yaklaşık 400 metreka-relik bir alana kuruldu. Ata Buz Müzesi, -5 derece sıcaklığıyla 12 ay boyunca kapılarını misafirlerine açık tutacak. Yeni Nesil Üniversite Tasarım ve Dönüşüm Projesi kapsamında 2 yıl önce planlanan ve Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı öncülüğünde devam eden projenin yürütücülüğünü ise Güzel Sanatlar Fakültesi (GSF) Dekanı Prof. Dr. Mustafa Bulat ve ekibi yapıyor.

Son aşamaya gelen müzede incelemelerde bulunan Rektör Prof. Dr. Ömer Çomaklı buz müzesinin, şehrin cazibe merkezlerinden birisi olacağını belirterek şu değerlendirmede bulundu: "İçerisinde 8 adet buz üretim makinesi, 16 adet buz kalıp makinesi ile 400 m2'lik bir sergi alanının yer aldığı müzemizde ayrıca insanların sosyalleşebileceği ve çay molası verebilecekleri bir yaşam alanını çok yakında hizmete açacağız. Ata Buz Müzesinin en önemli özelliği; buzun müze içerisinde yer alan sistemler tarafından üretilmesi ve yine bu atölyelerde tasarımlarının yapılarak sergilenmesi. Güzel Sanatlar Fakültemiz bünyesinde yer alan müzemiz aynı zamanda bu fakültede öğrenim gören öğrencilerimiz için güzel bir

çalışma alanı olacak. Bu sayede hem eğitim görecek hem de sanatsal faaliyetler gerçekleştirebilecekler."

Yeni Nesil Üniversite Tasarım ve Dönüşüm Projesi kapsamında projelendirilen Ata Buz Müzesini nisan ayı itibarıyla açmayı planladıklarını belirten Rektör Çomaklı, "Turizm potansiyeli açısından ülkemizin önemli merkezlerinden birisi olan Erzurum'a yeni bir alan kazandırmanın sevinci içerisindeyiz. Şehrimizde misafir ettiğimiz konuklarımızı her an gezdirme şansına sahip olacağımız bir müze olan Ata Buz Müzesi, ülkemizin tek buz müzesi olma özelliğini taşıyor. Ailelerin keyifli vakit geçirecekleri müzenin, yabancı turistler tarafından da ilgi göreceğine inanıyoruz. Ziyaretçilerine ses, ışık ve müzik eşliğinde görsel bir şölen sunacak Ata Buz Müzesi, yepyeni bir deneyim merkezi olmayı hedefliyor. Bu vesileyle emeği geçenlere teşekkür ediyor, müzemizin şehrimize ve ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum" ifadelerini kullandı.

GSF Dekanı Prof. Dr. Mustafa Bulat da müzenin Kalkınma Bakanlığı/KUDAKA Desteği ile yapıldığını belirterek projeye destek veren dönemin Kalkınma Bakanı Lütfi Elvan ile Erzurum Milletvekili Mustafa Ilıcalı, Eski Erzurum Valisi Seyfettin Azizoğlu, Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Ömer Çomaklı, Erzurum Büyükşehir Belediye Başkanı Mehmet Sekmen ve Kudaka Başkanı Prof.Dr. Osman Demirdöğen'e teşekkür etti. >> İFHA

Kartal dansına yoğun ilgi

Kafkasya Bölgesi'nde yıllardır oynanagelen Lezginka dansı, Kafkas göçmeni öğrencilerin açtığı kurs sayesinde Erzurumlular ile buluştu. Kurs özellikle Atatürk Üniversitesi öğrencilerinden yoğun ilgi gördü.

Lezginka'nın ortaya çıkışında birden fazla hikâyenin olduğundan bahseden kurs öğreticisi Derya Şimşek, bunlardan en bilineninin, bir kızın kendisine aşık olan bir erkeğe verdiği görevlerden meydana geldiğini söyledi. Tüm görevleri yerine getiren erkeğe sonunda zorlu bir görev verildiğini ifade eden Şimşek, "Son günde de bir dağ keçisi avlamasını ister. Bu dağlarda zor bulunan ve avlanması da zor olan bir hayvandır. Erkek bunu kabul eder ve avlanmak için dağa çıkar. Ancak umduğu gibi geçmez ve dağ keçisi bulamaz. Ve dinlenmek için kayaya yaslanır. O sırada bir kartalın bir kuşu avlamak için süzül-düğünü görür. Kartalın seri şekilde kuşu avlamak istediğini anlar. Ve kuş da süzülerek kartal ile oynamaya çalışır" dedi. Şimşek, gördüğü bu manzarayı kendisi ile sevdiğinin yaşadıklarına benzeten delikanlının, köye döndükten sonra kıza dans etmek istediğini söylemesi ve kızın da kabul etmesi üzerine, kartal ile kuşun

Lezginka

süzülmesine benzer bir şekilde dans etmeye başladıklarını söyledi.

Çeçen halkının lideri olarak uzun yıllar boyunca Ruslarla savaştan Şeyh Şamil'in kahramanlıklarının da Lezginka'yı ortaya çıkaran esin kaynaklarından biri olduğunu belirten Şimşek, bununla ilgili olarak da şu hikâyeyi aktardı: "Şamil bir gün Rus askerlerine esir düşer ve gemi ile onu sürgün ederler. Rus askerleri, Şamil ve arkadaşlarının kendi eğlencelerine konuk olmasını isterler. Onları askerlerin ortasında oynatmak isterler. Şeyh Şamil elinde bıçak olmadan oynayamaya-çağını söyler. Ruslar da onlara bıçak getirir ve tüm arkadaşlarına dağıtırlar. Dans sırasında esir alındıkları Rus askerlerini öldürürler. İzleyen Rus askerlerini öldüre-rek esaretten kurtulurlar."

Kafkas danslarının genelde toplumsal olaylara ve acılara dayandığını belirten Şimşek, güney danslarının daha sert; kuzey danslarının ise daha hafif ve narin tarzlarda oynandığını dile getirdi. Danslar-da erkeğin sembolik olarak kartalı, kadının da sülün kuşunu temsil ettiğini aktaran Şimşek, danslarda erkeğin kadına karşı daima korumacı pozisyonunda olduğunu da ekledi.

>>Aslıhan Nesibe Şeyhan

İki saat otobüs beklenir mi?

Ahmet İstanbullu

Toplu taşıma sıkıntısının ayyuka çıktığı Erzurum'da vatandaşlar Büyükşehir Belediyesi'nden sorunun çözümü için çaba göstermesini bekliyor. Toplu taşımada yaşanan aksaklıklar vatandaş isyan etme durumuna getirdi. Toplu taşıma hizmetlerinin büyük bir kısmını sağlayan belediye otobüslerinin yetersizliğinden yakınan vatandaşlar, belediyeden sefer ve otobüs sayısının artırılmasını talep etti. İşe gidiş geliş saatlerinde otobüslerde yer bulmanın mümkün olmadığından yakınan vatandaşlar, otobüs sayılarının yetersiz olduğundan ve seferlerinin de düzensiz yapıldığından yakındılar.

Palandöken İlçesine bağlı TOKİ Mahallesi'nde oturan mahalle sakinleri, mahallelerinde çalışan toplu taşıma araçlarının yetersizliğinden şikâyetçi. Mahalle sakinleri, "Otobüs sefer sayımız az, araçlar yetersiz kalıyor, vatandaşlar üst üste gidiyor. Büyükşehir Belediyesi otobüslerin rengi ile uğraşacağına, otobüsler yeterli mi, yetersiz mi ona baksın. Zaten bütün mesele otobüslerin yetersiz olmasından kaynaklanıyor. Belediye şehir içinde çalışan araçlarını takip etmiyor mu? Bizler mahalle sakini olarak bu konudan çok şikâyetçiyiz" diye yakındılar.

Bazı vatandaşlar özellikle Üniversite-Nurettin Topçu hattında çalışan B8 otobüsünde çoğu zaman balık istifi şeklinde yolculuk yapıldığını ve onlarca kişinin ayakta

Erzurum'da işe gidiş dönüş saatlerinde yaşanan toplu ulaşım sıkıntısı, vatandaşları patlama noktasına getirdi. Araç sayısının yetersizliğinden ve trafik sıkışıklığından yakınan vatandaşlar, belediyeyi duyarlı olmaya çağırdı.

seyahat etmek zorunda kaldığını belirtti.

Binmek sorun, inmek daha büyük sorun

Vatandaş Rafik Ö. "Bu görüntüler bugün B8 nolu Belediye Otobüsünde çekildi. Nurettin Topçu yurdundan başlayıp Aziziye Belediyesi'ne, oradan Üniversite Mahallesi'ne kadar dolaşan; Havuzbaşı'nda mola verip, Nurettin Topçu ve üniversiteye giden bu otobüs her zaman böyle. Genellikle dolu ve yolcu alamıyor. Bazen vatandaş 2 saat bekliyor. Eminim Belediye Ulaşım Hizmetleri Müdürü bir gün B8 numara ile seyahat etse vatandaş anlar. Başka türlü anlaması mümkün değil. Binmek sorun ama durakta inmek daha büyük sorun. Hınca hıncı dolu. Bu halk bunu hak etmiyor." diyerek belediyeye yetkililerini duyarlı olmaya davet etti.

Bir başka vatandaş ise toplu taşımanın kentte ciddi boyutlara ulaştığını ifade ederek, "İnsanlar durakta otobüslere binemiyorlar. Otobüsler tıklım tıklım, zırmık boş yer yok. İnsanlar işlerine gidemiyorlar. Otobüs sayısı yetersiz. Otobüs seferleri çok düzensiz. Resmi seferler ile gerçek seferler arasında uçurum var. Yetkililerin bir an önce bu sorunlarımıza çözüm bulmasını istiyor ve diliyoruz" ifadelerini kullandı.



Atatürk İletişim

Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi Öğrenci Uygulama Gazetesi

Atatürk Üniversitesi adına sahibi
Dekan Prof. Dr. Naci İspir

Genel Yayın Koordinatörü
Prof. Dr. Hakan Temiztürk

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Doç. Dr. Besim Yıldırım

Tasarım
Kübra Ceylan

İletişim Adresi
**Atatürk Üniversitesi
İletişim Fakültesi Dekanlığı
ERZURUM**

Tel: 0442 231 73 63
Faks: 0442 231 50 29

Haber Merkezi

**Berda Atam, Aygırım Kaç-
kınbekova, Şirin Marat Kızı,
Erkeayım Temirbolotova,
Aslıhan Nesibe Şeyhan, Ahmet
İstanbul, Figen Özağaç, Filiz
Kumcağız, Alparslan Bingöl,
Şener Yeter, Züleyha Kuzey-
temiz, Sezer Doğru, Yasemin
Kulaç, Semanur Güllük, Esra
Ayden, Aysel Nur Güçlü, Aslınur
Ağsakallı, Aslınur Atasoy, M.
Burak Kaygusuz**

Baskı
**Zafer Ofset
0 442 234 08 96**



■ Türklerin ava ve avcılığa merakı ve yatkınlığı biliniyor. Orta Asya'da bugün hala yapılan bir avcılık türü olan salbuurun ise topluca yapılan avı anlatıyor. Kırgız kültüründe spor ve savunma becerisi de kazandıran salbuurun takımlarında yer almak için bir yıllık deneme süresi geçirmek gerekiyor. Kırgızistan'da son zamanlarda yeniden canlandırılan bu gelenek için Salbuurun Federasyonu kuruldu, 50 kartal eğiticinin yanı sıra kuşçular, okçular, tazıcılarından oluşan toplam 200 üye federasyona bağlı olarak çalışıyor.



Türkiye'de unutulmuş olsa da Orta Asya'da geleneksel av türü olarak yaşıyor

SALBUURUN

Aygerim Kaçınbekova

Avcılık, insanoğlunun en eski mesleklerinden biridir. Bunu Kırgızistan'da taş üzerine kazınarak yapılan okçu insan resimleri (petroglif) ispat ediyor. Öteden beri Kırgızlar göçebe yaşam geçirerek, yiğitler toplanarak, ata binerek, yay çekerek, eline kuş kondurarak, av köpekleriyle avcılığa çıkıyor. Grup şeklinde birkaç gün süren avcılık "salbuurun" diye adlandırıldı. Kırgızların ünlü destanı "Manas"ta da salbuurunla ilgili olaylar yer aldı. İt agıtıp, kuş salıp, Salbuurundap cer çalıp (Köpek avcılığı yapıp, kuş avcılığı yapıp, ava çıkarak gözetleyip) ya da "Meeley kiyip boo tagıp, Salbuurunga attanıp" (Eldiven giyerek, ip bağlayarak, ava çıkıp) gibi dizeler örnek olarak gösterilebilir.

Göçebe hayat geçiren halklar her türlü savaş ve afetlerle sık sık karşılaşıyorlardı. Afetlerden dolayı ortaya çıkan açlık ve kıtlıktan insanları salbuuruncular kurtarıyordu. Eski zamanlarda salbuurun yapmanın amacı ilk olarak yay germek, kuşla ava çıkarak besin toplayarak halkın hayatını kurtarma oldu. İkinci olarak, salbuurun göçebe halka ait büyük bir kültür, askerî tarzdaki avcılık olarak kabul edilmiş. Çünkü, salbuurunda yiğitler grup olarak dolaşır, köpek ve kuşla ava çıkar, tarladaki hayvanları kovalayarak tutardı; bu aynı zamanda doğal askerî taktileri geliştirmek için de büyük bir imkan sağlıyordu.

Manas destanı hariç Cengiz Han, Abılay Han, Batıy Han ve Ormon Han, Borombay Beğ de salbuurun hakkında çok konuşmuştur. Orda gölün kenarında grup yiğitler ata binerek, boru çalarak, davul çalarak, ünlü avcı, kuşçular salbuurun düzenleyerek av derileri toplayarak, pastırmaları toplayarak başçılara vermişler. Bu salbuurunun üçüncü amacını ortaya koyar; eğlenme amaçlı ava çıkma.

Salbuurun Kırgızlarla komşu Kazak, doğuda Tuva, Burat, Moğol halklarında da var. Kırgız ve Kazak salbuurun aynıdır. Salbuurun sıradan bir avcılıktan katılan insanların sayısıyla ayrılır. Sıradan bir avcılıkta sadece 1-2 kişi ava çıkarken, salbuurunda onlarca, 30-40 kadar insan grup olarak ava çıkar. Çünkü, eski zamanlarda avlanacak hayvanlar büyüktü ve sayısı fazlaydı. Bir ya da iki

kişinin gücü yetmediği için onlarca insan tarafından tutuklanıp avcılık ettiklerini anlatan Amantur Tentiyev, salbuurun etmenin kuralları hakkında şunları söyledi:

"Öncelikle salbuurun olacak diye komşu boylardaki avcılara, değerli, etkili, arkadaşlara haber verilir. Salbuuruncuların ikisi ya da üçü çok iyi avcı, tecrübeli kuşçu ise, diğerleri yöneten olurdu. Avcılığa giderken resmi bir gelenek, adetler yok olmasına rağmen yaşlı insanlar "yolunuz açık olsun, ganimetle dönün" diye dua ederek uğurlarlardı. Avcılığa genellikle kışın ilk günlerinde ilk kar yağdığında çıkıyorlardı. Salbuuruncuların birçoğu avcılar olup pusuya çıkarak, dağ keçisi ve koyunların yolunu kapatarak yarım yuvarlak şeklinde otururlardı. Onlar uygun vadileri bularak rüzgarın hangi tarafa estiğini iyice bilmeleri lazım. Nedeni de dağ keçisi ve koyunların iyeleri rüzgarla insanların kokusunu alır ve yerlerini değiştirebilirler. Yönetmenler ise dağ keçisi ve koyunların iyelerin sürüsünü arayıp bularak ürkütüp pusudaki avcılara doğru getirmişlerdi. Eğer yönetmenler ürkütürken geri giderlerse, tazıcılar tazıları bırakırlardı. Tazılar ürküterek tekrar o pusuya getirirdi. Sonra da avcılar vururlardı.

Salbuurunda hayvanların hepsine vurma-

mışlardı. Avcılar doğayı korumaya çalışırlardı. Sadece yaşlılarını, erkeklerini öldürüp, gebelerine ve yavrularına dokunmuyorlardı. Ölen geyikleri toplayıp kesip önce ciğerinin, yüreğinin, böbreğinin kanını temizleyip, karına konulmuş tereyağ ile örtterek tüfeğin harbesine koyarak pişirip yemişler. Diğerleri de keçi ve koyunların iyelerini keserek derisine gövdesini koyarak giderlerdi. Avcılıktan gelirken de önünen çıkanlar "şıralga" avcının avladığı şeylerden verdiği hediye, isterlerse, "bolsun" tamam diyerek keçi ve koyun iyelerin etinen vermişlerdi. Bazen de avcılar yolda gelirken şıralga isteyenlere vererek kendilerine kalmayan da günler olurmuş. Hiç kalmadığında isteyenlere "Tamam bir sonrakisinde vereceğim" diyorlardı. Köye geldiği zaman eti eşit paylaşırlardı ve et pişirip komşuları çağırıp taze et de verirdi."

Gün geçtikçe salbuurunun amacı, anlamı ve boyutu değişikliklere uğramakta. 2006 yılında Ton bölgesinde Almaz Akunov girişimde bulunarak, unutulmaya başlayan salbuurunun canlandırarak "Salbuurun" federasyonunu kurdu. Salbuurun halka sadece, avcılık olarak tanıtmadan temelini, boyutunu bozmadan değerlendirerek halka tanıtmak için spor federasyonu olarak organize etti. Bununla birlikte milli geleneği, sanatları,

etno spor oyunları ile oluşturarak, yaygınlaşmasını amaçlayarak "Salbuurun insanoğlunun ortak kültürü" sloganı altında ve federasyonun girişimiyle 15 ülkede çalışma yapıldı. Sonra göçebe oyunlarının programına milli spor türü olarak yer almıştı. Önceki salbuurun ile şimdiki salbuurun arasında fark olduğunu belirten Salbuurun Federasyonu Başkanı Almaz Akunov bu farkları şöyle açıkladı:

"Salbuurunda geçmişteki gibi hayvanları öldürüp ava çıkmayacağız. Teke hedef diye tekenin dış görüntüsünü koyarak at koşarken vurarak, yürürken vurarak, doğanın uçtuğunu değerlendirecek, kartalın hızlığını hesaplayarak, tazıları koşturup böyle bir insancıl tarzda dünya çapında topluluk, tüm insanoğlu kabul edecek şekilde hedefe uygun şekilde salbuurun oluşturduk. Biz bunu yüksek seviyede 3 kere gerçekleşen göçebe oyunlarda ispat edebildik. Günümüzde devlet yöneticiliğinin desteğiyle planımızdaki birçok işleri gerçekleştireceğiz. Destekleyiciler de yardım ederek çeşitli projeler ile işbirliği yapıyoruz ve bazen istekliler kendimiz para toplayıp ticari turlarlık hizmet ederek para kazanarak oyunu bugüne kadar geliştireceğiz. Salbuurunun kurallarında 4 senede bir değişiklikler olmaktadır. Günümüzdeki programda bürkütçülük ve doğan kuşları yemi çifte atma, 350 metreye tazi koşturma ve bayanlarla erkekler ortasında yaya yay boşaltma, atın üzerinde yay boşaltma var. 2006 yılında yeni başladığımızda 4-5 kartaal eğitici varsa, şu an 50 oldu. Tecrübeli kuşçular, gerçekten yay boşaltmayı sevenler, gerçekten tazi nesillerini koruyacağım diyen salbuuruncular 15 sene önce bir araya geldik ve bugün de işbirliğimiz hala devam etmektedir. Ben de kendi evimde yürük atları besliyorum. Böylece saf hayvanlar kerametli salbuurunün hüneri iç dünyamı doldurmakta."

Günümüzde Salbuurun Federasyonunda 50 kartal eğitici, kuşçular, okçular, tazıcılar olarak toplam 200 civarında üye var. Üyelige kabul edilmek için bir senelik deneme süresini tamamlamak gerekiyor. Bir senede iç kanunlarına uyararak, salbuurun sevenler kabul ediliyor. Federasyon gençlerden de salbuuruna ilgi duyan heveslileri seçip üye olmaları için teşvikte bulunuyor, deneme sürecine alıyor. Bir senelik deneme süresi, güçlü bir takımı oluşturmak için gerekli görülüyor.



Misafir öğrenci gözüyle Erzurum

Türkiye'nin küçük şehri Erzurum... Dağların arasına yer alan, tarihi ve bugünü bağlayan yemyeşil bir şehir. İnsanları bir biriyle çok samimi, ayrıca yabancı turistleri kendi kardeşleri gibi seviyorlar. Müsait olmasalar da yardıma ihtiyacı olanları asla kırmıyorlar. Erzurumlular vatansever ve konuksever, aynı zamanda İslam dünyası ve Türk medeniyetini birleştirerek yaşıyorlar. Caddelerinde ise yeni demlenmiş çayın ve dönerin kokusunu fark etmemek mümkün değil. Bunlar Erzurum hakkında ilk izlenimler

■ Gazetecilik Bölümünün üç Kırgız öğrencisi Şirin Marat Kızı, Aygerim Kaçkınbekova ve Erkeayım Temirbolotova Orhun Değişim Programı ile Erzurum'a geldi. Gelir gelmez sokağa çıkıp Erzurum halkının kendilerine yönelik davranışlarını gözlemledi; kendileri gibi Atatürk Üniversitesi'ne gelen vatandaşları ve Orta Asyalı öğrencilerle konuşup Erzurum ile ilgili görüşlerini aldılar. İşte misafir öğrencilerin gözüyle ve misafir öğrencilerin kaleminden Erzurum...

Kanıkey Duyşöbayeva 21 yaşında. Kırgızistan vatandaşı. Atatürk Üniversitesinde Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde okuyor. Erzurum'a ilk kez geldiğini söyleyen Duyşöbayeva, şehri beğendiğini söyleyerek şunları anlatıyor: "Erzurum benim düşündüğümde de daha güzeldi. İnsanları çok samimi, çok yardımsever. Yabancı bir ülkeden gelsek bile bize kendi vatandaşları gibi davranıyorlar. Dükkânlarına girdiğimizde de bize mutlaka çay ya da bir hediye veriyorlar".

Duyşöbayeva kendisini bazen rahatsız hissettiğini söylüyor: "İlk başta şehri gezmekten rahatsız oluyordum. Gözüm biraz çekik olduğu için herkes bana Çinli diye bakıyorlardı. Hatta bana Çince, Korece söyleyenler de olmuştu." Kırgızistan ile Erzurum arasında giyim tarzı ve yemek konularında farklılıklar olduğunu, burada daha çok çay içildiğini dile getiriyor. Duyşöbayeva sürücülerin ve yayaların trafik kurallarına saygı göstermediklerini, kırmızı ışık yanarken geçtiklerini belirtiyor.

İnsanları sıcakkanlı

Türkmenistan vatandaşı Meriyem Atatürk Üniversitesi'nin İletişim Fakültesi öğrencisi. O Atatürk Üniversitesinde iki yıldan beri eğitim görüyor. Erzurum'u kendi ülkesine benzetiyor. Kendisine şehir hakkında ne düşündüğünü sordumuzda insanların sıcakkanlı olduğunu belirterek şunları anlatıyor: "Erzurum soğuk bir yer. Burada Nisana kadar kar yağıyor. Türkmenistan ise buradan daha sıcak. Ama Erzurum'un insanları çok yardımsever, sıcakkanlı insanlar. Mesela, sadece bizim ülkemizde değil Orta Asya'daki ülkelerin çoğunluğunda insanlar yabancılara çok samimi değil. Ama burada yabancı ülkeden gelenleri seviyorlar ve onlara yardım etmeye çalışıyorlar."

Meriyem ilk başta buranın yemeklerini beğendiğini söylüyor. Kendi ülkesinde de sebzelere göre etin daha çok tercih edildiğini aktarıyor: "Daha çok Erzurum'un çağ kebapını seviyorum. Şehrin suyu da lezzetli ve faydalıdır. Tatlılarından ise vazgeçemeyiz."

Temirlan Baysalov Atatürk Üniversitesi Turizm Fakültesine Mevlana Değişim Programıyla geldi. Kırgızistan'ın başkenti Bışkek'ten gelen Baysalov, "Buraya gelmeden önce Erzurum hakkında hiç bilgim yoktu. Burasını daha küçük, gelişmemiş bir şehir olarak düşünmüştüm. Ama burası daha gelişmiş ve daha yemyeşil bir şehirmiştir. İlk geldiğim günden itibaren kendimi yabancı hissetmedim." diye konuşuyor.

Baysalov, Erzurum'un halkının şehrin temizliğine önem vermediğini düşünüyor. Ona göre bazı insanlar içtikleri

sigarayı ya da diğer çöplerini sokağa atıyor. Erzurum'da çok sigara içildiğini, özellikle bayanların, bazı kadın öğretmenlerin de sigara içtiklerini anlatan Baysalov, "Ama Erzurum'un insanlarını çok sevdim. Yabancı bir ülkeden böyle bir sıcaklığı ve samimiyyi hissetmek gizel bir şeymiş" diyor. Kendi ülkesinde yabancılara karşı böyle bir sıcaklığın olmamasına üzüldüğünü belirten Baysalov, insanlığın milliyete, inanca göre olmayacağını Erzurum halkından öğrendiğini dile getiriyor.

Türkistan ile Erzurum çok benziyor

Ayganım Tölepbergen Kazakistan'ın Türkistan şehrinde Fen Fakültesi Biyoloji Bölümüne geldi. Tölepbergen de Erzurum halkının samimi ve yardım sever olmasından etkilediğini belirtiyor: "Buraya ders başlamadan 10 gün önce geldiğim için havaalanında beni kimse karşılamadı. Nereye gideceğimi, kimden yardım isteyeceğimi bile bilmiyordum. Akşam olduğu için de korkmaya başlamıştım. Sonra yanıma birisi gelip, yardıma ihtiyacım olup olmadığını sordu. Böyle bir şey beklemediğim için çok şaşırdım. Sonra Atatürk Üniversitesi'ne okumak için Kazakistan'dan geldiğimi, nereye gideceğimi bilmediğimi söyledim. Amca durumu anladıktan sonra benim üniversitenin öğrenci evine yerleşmem için yardım etti. Hatta akşam yemeği için yemekhaneye bile götürdü."

Ayganım buranın yemeğine alışamadığını aktarıyor. Bununla birlikte insanların dine daha yakın olduklarını ve her beş adımda camiyle karşılaştığını, kadınların çoğunluğunun başörtülü olduğunu dile getiriyor. "Türkistan ile Erzurum birbirine çok benziyor. Bizim şehrin de uzun tarihi ve tıpkı burası gibi kendine has özelliği vardır. Bizde de İslam ile Kazak kültürüne ait mimari yapılar, eski binalar, camiler var" sözleriyle iki şehrin benzerliklerini anlatan Ayganım Erzurum'da ulaşımın çok pahalı olduğunu, havanın daha soğuk olduğunu ve insanların daha cömert ve yardımsever olduğunu belirtiyor.

Erzurum'da kültür şoku yaşamadım

Orhun Değişim Programı ile bu sene Kırgızistan'dan Atatürk Üniversitesi'ne 8 öğrenci, Mevlana Değişim Programı ile 5 öğrenci geldi. Üniversitenin sağladığı imkanlar öğrencilerin hoşuna giderken bazıları şehir hayatı ve yerli insanların samimiyetini daha ilginç buluyor. Yüksek lisans yapmak için Türkiye Bursları programıyla gelen Kırgız öğrenci Ulukbek Burganakov bir yıldır Çevre Mühendisliği bölümünde eğitim görüyor. Burganakov buradaki en iyi öğretim üyelerinden ders aldığı için çok mutlu olduğunu söyledi. Burganakov şöy-

le devam etti: "Atatürk Üniversitesi Çevre Mühendisliği alanında Türkiye'nin en iyi 10 üniversitesinden biridir. Yüksek lisansta okuduğumuz için ödevlerimiz çoktur. Hocalarımız ise ödevlerimizi zamanında getirmeyi talep ederler. Onun için de burada ben zamanında iş yapmayı öğrendim. İş zamanında bitirmek buradaki öğrencilerin kuralı gibidir. Bence bu eğitim sisteminin kalitesini gösteriyor. Bir de biz genellikle projelerle çalışırız. Çalışırken her zaman öğretmenlerimiz bizim için zaman ayırıp yardım ederler. Yani buradaki öğretmen öğrenci ilişkisi düşündüğümde daha samimiymiş. Ders dışında da problemlerimizi çözmeye gayret ederler. Öğretmenlerim için çok memnunuz. Kırgızistan üniversitelerinde de bu öğretmen öğrenci ilişkisinin olmasını isterim. Yardıma ihtiyaç duyduğumda etrafımdaki herkes yardım etmeye hazır. Yani artık burada sıkıntı olacak problemim olacak deyip korkmuyorum."

Orhun değişim programıyla KTMÜ'den gelen Erkeayım Temirbolotova, ilk kez yurtdışına çıkıyor olmasına rağmen kendisini hiç yabancı hissetmediğini, hocaların iyi davranmasının ve sınıf arkadaşlarının samimiyetinin kendisini yabancı hissetmesine izin vermediğini anlattı. Erkeayım "Türk dilini ve onun yanında Türk kültürünü de öğrendiğimizden burada kültür şoku yaşamadık. Kırgız halkını misafirperver bir millet olarak tanıyorlar ama Türk halkının bizden daha misafirperver olduğuna inanıyorum." dedi.

Çay, sigara ve samimiyet

Şehrin temizliği, sonbahar olmasına rağmen kampüsün içerisinde yemyeşil olmasının kendisini şaşırttığını ifade eden Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisi Kılım İsmailov, "Erzurum'da herkes çayı seviyor. Her yerden insanlar toplanarak çay içerek maç seyrettiklerine şahit oldum. Onun yanında buradakiler sigara içmeyi alışkanlık hale getirmişler. Hatta bayanlar özellikle de başörtülü kadınların sigara içmesi beni şaşırttı. Öyle olsa bile herkesin yardımsever, güler yüzlü ve sıcakkanlı olduğunu düşünüyorum." şeklinde konuşuyor.

Uluslararası Kırgızistan Üniversitesi'nin İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin öğrencisi Ömürbek Nasipbekov ülke-yle buradaki eğitim sistemi arasında farklılıkları bulunduğunu söylüyor:

"Erzuruma geldikten sonra hemen kendi üniversitemle Atatürk Üniversitesi'ni karşılaştırmaya başladım. İki üniversite arasında eğitim sistemi açısından büyük farklılıklar olduğunu öğrendim. Nelson Mandelanın söylediği gibi eğitim, dünyayı değiştirmek için kullanabileceğimiz en güçlü silahtır. Yani bizim ülkemizdeki eğitim sistemini yenilememiz gerektiğini düşündüm. Buradaki öğretmenler ile öğrencilerin arasında iyi bir ilişki, sıkı bir bağ olduğunu fark ettim. Az önce dersten çıkarken hocam bana, eğer dersi anlamakta zorlandıysam istediğim zaman kendisinin odasına gidip rahatlıkla dersi anlamam için yardımcı olabileceğini söyledi. Böylece hocaların "anlamadıysan benim sorunum değil" demeden samimiyet göstermeleri beni gerçekten sevindirdi."